



МРЕЖНИ ПРАВИЛА ЗА ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА АД ЕЛЕМ - СКОПЈЕ

Скопје, 2014 година

СОДРЖИНА

1	ОПШТИ ОДРЕДБИ	5
1.1	ВОВЕД	5
1.2	НАДЛЕЖНОСТИ И ОБВРСКИ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	7
1.3	ПОДАТОЦИ ЗА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ	8
2	ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ	10
2.1	ВИДОВИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ	10
2.2	КРИТЕРИУМИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ	11
3	ПРИСТАП НА ТРЕТА СТРАНА НА ДИСТРИБУТИВЕН СИСТЕМ	12
4	ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА	13
4.1	СОГЛАСНОСТ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА	13
5	КВАЛИТЕТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	21
5.1	КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА	21
5.2	КВАЛИТЕТ НА НАПОН	22
5.3	КОНТИНУИТЕТ НА ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	24
5.4	КВАЛИТЕТ НА УСЛУГА	28
6	ОПЕРАТИВНИ ПРАВИЛА	30
6.1	ОПЕРАТИВНО ПЛАНИРАЊЕ	30
6.2	УПРАВУВАЊЕ СО ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ	31
6.3	ЗАЕДНИЧКИ ОПЕРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ	35
6.4	ПРОГНОЗИ ЗА ПОТРЕБИТЕ ОД ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ	35
6.5	КООРДИНАЦИЈА НА БЕЗБЕДНОСТА	36
6.6	ОДРЖУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ	37
7	ПРАВИЛА ЗА МЕРЕЊЕ	39
7.1	ВОВЕД	39
7.2	МЕСТО НА ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И ПРЕСМЕТКОВНО МЕРНО МЕСТО	39
7.2.1	МЕРНА ОПРЕМА	40
7.2.2	КАРАКТЕРИСТИКИ НА МЕРНИТЕ УРЕДИ	42
7.3	МЕРНИ УСЛУГИ	43
7.3.1	НАБАВКА, ВГРАДУВАЊЕ И ЗАМЕНА НА МЕРНА ОПРЕМА	43
7.3.2	ОДРЖУВАЊЕ	44
7.3.3	ВЕРИФИКАЦИЈА	44
7.4	МЕРНИ ПОДАТОЦИ	45

7.4.1	ПРОВЕРКА И ПОТВРДА НА ТОЧНОСТА НА МЕРНИТЕ ПОДАТОЦИ	46
7.4.2	УПРАВУВАЊЕ СО МЕРНИТЕ ПОДАТОЦИ	46
8	НЕОВЛАСТЕНО ПРЕВЗЕМАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И/ИЛИ МОЌНОСТ	48
8.1	ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НЕОВЛАСТЕНО ПРЕВЗЕМАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	50
9	ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ	53

Врз основа на член 77 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13 и 41/14 и 151/14), член 20 од Статутот на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје, по претходно добиено одобрение од Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, Решение бр.02-2878/2-1 од 31.12.2014 година, Управниот одбор на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост Скопје, на состанокот одржан на 20.01.2015 година со Одлука УО.бр.02-318/371/3, донесе:

МРЕЖНИ ПРАВИЛА ЗА ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА АД ЕЛЕМ - СКОПЈЕ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1.1 ВОВЕД

Член 1 Предмет на уредување

Со овие Мрежни правила за дистрибуција на електрична енергија (во понатамошниот текст: Мрежни правила) се уредуваат:

- 1) техничко-технолошките и комерцијалните услови за приклучок на електроенергетски објекти на дистрибутивниот систем врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи,
- 2) условите и начинот на користење на дистрибутивниот систем од трети страни врз основа на транспарентни и недискриминаторни принципи,
- 3) техничките и другите услови за сигурно и безбедно функционирање на дистрибутивниот систем и обезбедување на квалитетна услуга,
- 4) техничко-технолошките услови за работа на објектите за производство на електрична енергија во режим на работа со времена лиценца,
- 5) планирањето, одржувањето и развојот на дистрибутивниот систем,
- 6) мерките, активностите и постапките во случај на нарушувања и хаварии,
- 7) методологијата за определување на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа, засновани на транспарентни и недискриминаторни начела,
- 8) доверливоста на комерцијалните и на деловните податоци на корисниците на услугите на дистрибутивниот систем,
- 9) функционалните барања и класата на точност на мерните уреди, како и начинот на мерење на електричната енергија и моќност,
- 10) квалитетот на електрична енергија која се испорачува преку дистрибутивниот систем,
- 11) квалитетот на услугите што операторот на дистрибутивниот систем ги обезбедува на корисниците,
- 12) содржината на плановите за развој на дистрибутивниот систем, како и начинот и постапката според која корисниците на системот ги доставуваат неопходните податоци за изготвување на плановите за развој,
- 13) доставувањето на податоци за долгорочна прогноза на потребите од електрична енергија до операторот на електропреносниот систем,
- 14) комуникациските протоколи за системот за надзор, управување и контрола и надзорот на контролата на системите за управување со дистрибутивниот систем, и
- 15) начинот и постапката за известување на корисниците на системот.

Член 2 Основни начела

Мрежните правила се темелат на следните начела:

- 1) сигурност, безбедност, континуираност и квалитет на испораката на електрична енергија,
- 2) заштита на јавниот интерес и правата на корисниците на дистрибутивниот систем,
- 3) ефикасност и економичност во работа на ОДС,
- 4) објективност, недискриминаторност и транспарентност.

Член 3
Дефиниции и користени кратенки

- 1) Дефинициите за одделни изрази, содржани во Законот за енергетика, се применуваат и во овие Мрежни правила.
- 2) Одделни изрази употребени во овие Мрежни правила го имаат следново значење:

Дозволен фактор на моќност	Вредност на факторот на моќност над која се дозволува превземање на реактивна енергија без надоместок.
Корисник	Правно или физичко лице кое го користи дистрибутивниот систем заради предавање и/или превземање на електрична енергија.
Мерни трансформатори	Трансформатор кој служи за намалување на високи напони или струи на вредност погодна за мерење на мерните уреди.
Мерен ормар	Ормар во кој е сместена мерната опрема со цел да се обезбеди заштита од несоодветни температурни услови, од влага и од прашина, како и од оштетувања, од вибрации и од други влијанија.
Место на испорака на електрична енергија	Место каде се врши предавање или примање на електрична енергија од корисник на дистрибутивниот систем. Местото на испорака на електрична енергија може да се поклопи со точката на приклучување и со пресметковното мерно место.
Место на приклучок	Точка на приклучување на дистрибутивната мрежа каде тоа е технички и економски најприфатливо.
Одобрена максимална едновремена моќност	Најголема дозволена активна моќност која во определено време можат да ја користат уредите на корисникот и која што Операторот на дистрибутивниот систем му ја обезбедува во секое време и се утврдува во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
Осигурувач	Електроенергетски елемент кој при протекување на струја поголема (за одреден фактор) од номиналната струја, го прекинува напојувањето со електрична енергија.
Приклучок	Функционална врска на трансформаторски станици, водови, опрема и уреди за дистрибуција на електрична енергија со кои електроенергетските објекти и инсталации на корисникот се поврзуваат на дистрибутивниот систем од местото на приклучување на дистрибутивниот систем каде тоа е технички и економски најприфатливо.
Приклучување	Целина од дејствија и постапки кои се состојат од проектирање и изградба на приклучок заради воспоставување на физичка врска помеѓу дистрибутивната мрежа и објектот на корисникот, како и создавање на технички услови во дистрибутивниот систем, со цел да се овозможи испорака на електрична енергија од и во дистрибутивниот систем.
Когенеративна Постројка	Опрема или целина на опреми и уреди, која служи за користење на електричната енергија и/ или производство на електрична енергија и топлинска енергија. Оваа когенеративна, постројка ги опфаќа сите помошни и споредни уреди. Когенеративната постројка опфаќа опреми и уреди, кои се во сопственост на АД ЕЛЕМ. Когенеративната постројка за производство може да се состои од повеќе производни единици.
Паралелна работа на когенеративната постројка за производство на електрична енергија	Погон на когенеративна постројка за производство на електрична и топлинска енергија со дистрибутивната мрежа, каде опремата и производната/ните единица/ци на електраната работат во нормални услови и не предизвикуваат нарушување на погонот на дистрибутивниот систем.
Техничките карактеристики на уредите	Номинална активна и реактивна моќност, фактор на моќност, максимална едновремена активна и реактивна моќност и фактор на едновременост за група на уреди во објект/ти на корисниците
Техничка контрола на мерното место	Целина од дејствија и постапки заради утврдување на исправноста и поврзувањето на мерните уреди и опрема.

3) Одделни кратенки употребени во овие Мрежни правила го имаат следново значење:

БСП – 1	Барање за согласност за приклучување на потрошувач на дистрибутивниот систем
БСП – 2	Барање за согласност за приклучување на производител на дистрибутивниот систем
БСП – 3	Изјава за давање на согласност за користење и обработка на лични податоци
БСН	Барање за ставање под напон
ОДС	Оператор на дистрибутивниот систем за електрична енергија (АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика)
ОЕПС	Оператор на електропреносниот систем
ОПЕЕ	Оператор на пазарот на електрична енергија
РКЕ	Регулаторна комисија за енергетика на Република Македонија
Снабдувач	Снабдувач со електрична енергија, Снабдувач во краен случај со електрична енергија, Снабдувач на тарифни потрошувачи со електрична енергија
ТС	Трансформаторска станица

1.2 НАДЛЕЖНОСТИ И ОБВРСКИ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ДИСТРИБУЦИЈА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 4

Оператор на дистрибутивниот систем за електрична енергија

1) ОДС е должен да обезбеди:

- 1) сигурно и доверливо функционирање на дистрибутивниот систем во согласност со Законот за енергетика, овие Мрежни правила и други прописи;
- 2) управување со дистрибутивниот систем на АД ЕЛЕМ - Подружница Енергетика, Индустриска зона Железара, на недискриминаторна и транспарентна основа;
- 3) сигурна, безбедна и квалитетна дистрибуција и испорака на електрична енергија преку дистрибутивниот систем преку којшто управува, на недискриминаторна и транспарентна основа;
- 4) приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа, како и пристап на трети страни за користење на дистрибутивниот систем, во согласност со Законот за енергетика и овие Мрежни правила, а врз основа на објективни, транспарентни и недискриминаторни начела,
- 5) развој, обновување и одржување на дистрибутивниот систем, во согласност со важечките прописи со кои се утврдени техничките правила и да обезбеди долгорочна способност на системот за да се задоволат разумните барања за дистрибуција на електрична енергија,
- 6) донесување на план за одржување на мрежата во согласност со овие Мрежни правила,
- 7) усогласување на манипулациите во дистрибутивниот систем со ОЕПС;
- 8) електрична енергија за покривање на загубите во дистрибутивната мрежа и системските услуги по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин, според правилата за пазар на електрична енергија,
- 9) мерење на електричната енергија што се превзема од производителите и од електропреносниот систем и електричната енергија испорачана на потрошувачите приклучени на дистрибутивниот систем и доставување на податоците од мерењата до производителите или снабдувачите или трговците, како и до ОПЕЕ;
- 10) пристап на корисниците до мерните уреди што се во сопственост на ОДС, во согласност со Законот за енергетика и овие Мрежни правила,
- 11) изготвување на извештаи за финансискиот и физичкиот обем на планираните и реализирани услуги и нивно доставување до РКЕ, на начин, услови и во рокови определени со лиценцата,
- 12) водење на диспечерска книга, записи за доверливост на системите за комуникација, податоци од системот за надзор и управување, мерни податоци и таквите книги, записи и податоци да ги чува најмалку десет години,
- 13) доверливост на комерцијалните и деловните податоци за корисниците на дистрибутивниот систем и
- 14) да врши останати активности кои произлегуваат од Законот за енергетика, од овие Мрежни правила и од други прописи.

2) ОДС – АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика може да врши дејност дистрибуција на електрична енергија како и снабдување со електрична енергија, снабдување во краен случај за одредена област за потрошувачи кои се приклучени на електродистрибутивниот систем а нивниот број е помал од 100.000 .

Член 5
Корисник и барател на приклучок

Корисникот на дистрибутивниот систем или Барателот на приклучок е должен:

- 1) да ги користи и/или управува своите енергетски објекти, уреди или инсталации во согласност со Законот за енергетика, другите прописи и овие Мрежни правила и да не ги загрозува животот и здравјето на луѓето и имотот,
- 2) да ги отстрани во определениот рок недостатоците на неговите енергетски објекти, уреди или инсталации што го утврдил ОДС или Државниот инспекторат за техничка инспекција,
- 3) да не врши приклучување на својот објект, уред или инсталација, односно преку своите објекти, уреди или инсталации да не овозможува приклучување на друг корисник без согласност на ОДС;
- 4) да овозможи правилно евидентирање на потрошената електрична енергија и истата да не ја користи без мерни уреди или со мерни уреди кои што не се вградени од ОДС,
- 5) да не врши манипулација со мерните уреди,
- 6) да не ја попречува испораката на енергијата на други корисници,
- 7) да ја плати испорачаната електрична енергија на снабдувачот, во пропишан или договорен рок;
- 8) да доставува годишни извештаи до ОДС за опремата, постројките, плановите за одржување и за планираната расположливост, во согласност со овие Мрежни правила
- 9) да направи работно и заштитно заземјување за својот објект согласност со важечките технички прописи и норми, при што мора да ги прифати условите кои произлегуваат од начинот на заземјување на неутралната точка на дистрибутивната мрежа на која се приклучува;
- 10) да ја координира својата заштита од дефекти со соодветната заштита во дистрибутивната мрежа, така да дефектите на опремата во неговиот објект/ти, постројка/и и постројка/ки за производство на електрична енергија не предизвикаат пореметување во дистрибутивната мрежа или кај другите корисници. Тоа посебно се однесува на:
 - i) времето на исклучување на дефектот, кое мора да биде во границите кои ги одредува ОДС,
 - ii) осигурување на селективно делување на заштитните уреди во објект/ти, постројка/и и постројка/ки за производство на електрична енергија на корисникот

1.3 ПОДАТОЦИ ЗА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 6
Технички податоци

- 1) ОДС воспоставува, одржува и ажурира база на технички податоци за дистрибутивниот систем и за корисниците на дистрибутивниот систем кои особено содржат податоци за:
 - 1) напонот;
 - 2) фреквенцијата,
 - 3) оптоварувањето;
 - 4) вклопна состојба на мрежата,
 - 5) тековите на моќност и на енергија,
 - 6) струите на куси врски и
 - 7) настаните во дистрибутивниот систем.
- 2) ОДС ќе ги определи условите и начинот на користење на техничките податоци од базата на податоци, од ставот 1) на овој член.

Член 7

Доверливост на податоци и информации

- 1) ОДС е должен да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации коишто ги добиваат од корисниците при вршењето на дејноста во согласност со закон.
- 2) Обврската за обезбедување на доверливост на информациите од ставот (1) на овој член не се однесува на:
 - 1) информации кои што се достапни до јавноста,
 - 2) информации за кои постои писмена согласност од лицето за кое се однесуваат информациите,
 - 3) информации коишто носителот на лиценцата треба да ги обезбеди согласно со обврските утврдени во лиценцата, одлука на надлежен суд или на барање на државен орган и
 - 4) информации кои што се неопходни за извршувањето на обврските утврдени во лиценцата.
- 3) ОДС не смее да ги злоупотребува деловните тајни и информации кои што се добиени при вршење на дејноста заради стекнување на деловна корист, како и заради преземање на дискриминаторски дејствија во корист на трети лица.

2. ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 8

Цел на планирањето и развојот на дистрибутивниот систем

- 1) Целта на планирањето и развојот на дистрибутивниот систем е обезбедување сигурна, доверлива и квалитетна испорака и превземање на електрична енергија.
- 2) Планирањето и развојот на дистрибутивниот систем е во надлежност на ОДС и треба да биде во согласност со закон, подзаконските прописи и планските документи донесени врз основа на закон.
- 3) Планирањето и развојот на дистрибутивниот систем треба да се базира на евидентирани дефекти, фреквенција на дефекти, поплаки за слабиот квалитет на електрична енергија како и редовни мерења и контроли на дистрибутивниот систем

Член 9

Основи за планирање на развојот на дистрибутивниот систем

Развојот на дистрибутивниот систем се планира врз основа на:

- 1) Стратегија за развој на енергетиката на Република Македонија,
- 2) просторните и урбанистичките планови за Индустриска зона Железара општина Гази Баба;
- 3) очекуван пораст на потрошувачката на електрична енергија;
- 4) анализа на погонските состојби на дистрибутивниот систем изведена врз основа на погонските мерења и настани при режимот на работа на дистрибутивниот систем и
- 5) податоци и предвидувања за новите приклучоци на дистрибутивниот систем.

2.1 Видови планови и програми за развој на дистрибутивниот систем

Член 10

Планови за развој на дистрибутивниот систем

- 1) ОДС е должен да донесе:
 - 1) Долгорочен план за развој на дистрибутивниот систем;
 - 2) План за развој на дистрибутивниот систем, за период од пет години;
 - 3) Годишна програма за реализација на планот за развој на дистрибутивниот систем за период од 5 години.

Член 11

Долгорочен план и план за развој на дистрибутивниот систем

- 1) Долгорочниот план и планот за развој на дистрибутивниот систем од Член 10 и член 9, став **Error! Reference source not found.**, алинејата **Error! Reference source not found.** и **Error! Reference source not found.**, особено содржат:
 - 1) опис на постојната состојба на дистрибутивниот систем;
 - 2) идни процени за капацитетот и функционалноста на дистрибутивниот систем;
 - 3) потреби за модернизација, за надградба и за обновување на објектите;
 - 4) локации каде се планира да се развива или да се надгради дистрибутивниот систем со технички опис и карактеристики на предвидените работи, и
 - 5) потребни финансиски средства и финансиски извори за реализација на планот.
- 2) ОДС е должен секоја година да ги доставува до РКЕ плановите од став 1) на овој член најдоцна до 31 октомври, на одобрување.
- 3) По одобрување на плановите од став (2) на овој член од страна на Регулаторна комисија за енергетика ОДС е должен одобрените планови да ги објави на својата веб страница.

Член 12

Годишна програма за реализација на план за развој на дистрибутивниот систем

- 1) Годишната програма за реализација на планот за развој на дистрибутивниот систем за период од пет години, особено содржи:
 - 1) опис на инвестициските работи кои треба да се реализираат во годината за која се однесува програмата; и
 - 2) планирани финансиски средства и финансиски извори за реализација на годишната програма.
- 2) ОДС е должен секоја година да ја доставува до РКЕ програма од став 1) на овој член.

2.2 КРИТЕРИУМИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ

Член 13

Критериуми за планирање

- 1) Дистрибутивниот систем, по правило, се изведува радијално, без земање предвид на критериумот (n-1), освен во случај кога тоа е потребно поради барање на потрошувачот, за зголемена доверливост на испораката, подобра од стандардната, како и за изведба на објекти од висок напон. Трошоците за обезбедување на зголемена доверливост при испораката на електрична енергија се на товар на потрошувачот.
- 2) Заради задоволување на техничките барања за сигурна и квалитетна испорака на електрична енергија на потрошувачите, потребно е да се задоволат и да се почитуваат следните критериуми:
 - 1) да нема нарушување на граничните вредности на напонот, струја и моќноста на куса врска на дистрибутивниот систем, и
 - 2) да нема недозволено преоптоварување на дистрибутивниот систем кое ќе предизвика оштетување, уништување или до недозволено намалување на животниот век.

Член 14

Регулација на напон и реактивна моќност

- 1) При планирањето на дистрибутивниот систем треба да се земе предвид потребата за регулација на напон и реактивна моќност.
- 2) ОДС оптимално ги планира изворите на реактивна електрична енергија во дистрибутивниот систем, со приоритет тие да се инсталираат кај потрошувачите на дистрибутивниот систем кои трошат реактивна електрична енергија.
- 3) Преземањето на реактивна електрична енергија од преносниот систем од страна на ОДС треба да биде сведено на фактор на моќност $\cos\varphi=0,95$.

Член 15

Правила за моќност на куса врска

- При планирањето на дистрибутивниот систем, заради спречување на оштетување или загрозување на дистрибутивниот систем во случај на појава на грешка, потребно е конструктивните гранични вредности на уредите за заштита од моќност на куса врска да бидат димензионирани според моќноста на куса врска, со цел истите ефикасно и селективно да го исклучат делот од дистрибутивниот систем зафатен со грешката, при што:
- 1) максималната вредност на моќноста на куса врска на секој јазол, која е резултат на грешка во дистрибутивниот систем, не треба да ја надмине вредноста на расклопната моќност на инсталираните расклопни уреди, и
 - 2) минималната вредност на моќноста на куса врска на секој јазол треба да достигне задоволително ниво кое овозможува отстранување на грешката со помош на инсталираните заштитни уреди.

Член 16

Заземјување на дистрибутивната мрежа

- 1) Начинот на заземјување на дистрибутивната мрежа треба го утврдува ОДС, а се прилагодува према постоечкото заземјување во кругот на Индустриска зона Железара.
- 2) При проектирањето на заземјувањето треба да се почитуваат важечките технички стандарди и прописи.

3. ПРИСТАП НА ТРЕТА СТРАНА НА ДИСТРИБУТИВЕН СИСТЕМ

Член 17

- 1) ОДС е должен врз основа на објавени тарифи, да овозможи пристап до дистрибутивниот систем на објективен и транспарентен начин со кој се оневозможува дискриминација на корисниците на системот.
- 2) ОДС ќе обезбеди приоритет за пристап на дистрибутивниот систем, за производителите на електрична енергија доколку постојат технички можности за приклучување
- 3) ОДС е должен, во согласност со овие Мрежни правила и правилата за снабдување со електрична енергија, на постојните и новите корисници да им овозможи пристап на дистрибутивниот систем:
 - 1) на објективен, транспарентен и недискриминаторен начин,
 - 2) заснован на начелото на регулиран пристап на трета страна, и
 - 3) со примена на цени и тарифи одобрени од страна на РКЕ.
- 4) ОДС може да одбие пристап на мрежата само во случаи кога има недостаток на соодветен капацитет за дистрибуција на електрична енергија и за тоа ОДС е должен да донесе Решение во кое детално и недвосмислено ќе ги образложи причините за одбивањето на лицето кое го барало пристапот во писмена форма.
- 5) Лицата на кои им е одбиен пристап на дистрибутивната мрежа или се незадоволни од условите за пристапот на мрежата можат да поднесат жалба до РКЕ.

4. ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Член 18

- 1) ОДС е должен да соработува со надлежните органи од областа на градењето, планирањето и уредувањето на просторот во постапката за изготвување и носење на урбанистички планови со кои се планира комуналната инфраструктура и постапката за издавање на одобренија за градење.
- 2) По барање од општина Гази Баба за Индустриска зона Железара ОДС доставува податоци за постоечката инфраструктура за конкретна градежна парцела за која се побарани податоци, во форма и обем кои му се на располагање на ОДС.
- 3) По барање од надлежниот орган за издавање на одобрение за градење, ОДС во рок определен согласно Законот за градење, треба да изврши увид во основниот проект и да достави мислење дали објектот за кој е доставено барањето за одобрение за градење може да се приклучи на дистрибутивната мрежа.

Член 19

Објекти кои не се изградени во согласност со закон

- 1) ОДС не смее да приклучува на дистрибутивната мрежа објекти на корисниците за кои не е издадено одобрение за градење или за кои не е издадено решение за утврдување на правен статус на бесправно изграден објект во согласност со закон.

Член 20

Енергетски објекти со издадена лиценца

- 1) Приклучувањето на енергетските објекти со лиценца издадена согласно членовите 39 и 40 од Законот за енергетика на дистрибутивната мрежа се врши во согласност со закон и овие Мрежни правила.

4.1 СОГЛАСНОСТ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Член 21

Општи услови за приклучок на објект на корисник на дистрибутивната мрежа

- 1) Објектите на корисниците на дистрибутивната мрежа се приклучуваат на дистрибутивната мрежа преку приклучок, во постапка утврдена со овие Мрежни правила.
- 2) Објектите на корисниците можат да се приклучат на дистрибутивната мрежа само по претходно издадено Решение за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа од страна ОДС и склучен Договор за приклучување на дистрибутивната мрежа помеѓу корисникот на дистрибутивната мрежа и ОДС.
- 3) ОДС е должен да го утврди местото на приклучок на објектот/објектите на корисникот на дистрибутивната мрежа.
- 4) Местото на приклучок на објектот/објектите на корисникот на дистрибутивната мрежа по правило е местото на испорака на електричната енергија.

Член 22

- 1) Лицата кои бараат приклучување на дистрибутивната мрежа или корисниците на дистрибутивната мрежа се должни да обезбедат Решение за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа и Договор за приклучување на дистрибутивната мрежа од ОДС при:
 - 1) изградба на нов објект кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,
 - 2) зголемување на одобрената максимална едновремена моќност на корисникот на дистрибутивната мрежа,
 - 3) промена или реконструкција на приклучокот по барање на корисникот на дистрибутивната мрежа, во случај кога корисникот врши промена на опремата која би предизвикала повратни влијанија врз дистрибутивниот систем;
 - 4) обединување на две или повеќе пресметковни мерни места во едно пресметковно мерно место,
 - 5) поделба на пресметковно мерно место; и
 - 6) во случаевите наведени во Член 26 од овие Мрежни правила.
- 2) Во случај на промена на сопственоста на објектот за кој е издадено Решение за согласност за приклучување, на новиот сопственик на објектот не му се издава ново Решение за согласност за приклучување.

Член 23

Барање за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа

- 1) Барањето за согласност за приклучување на потрошувач на дистрибутивната мрежа се поднесува во писмена форма до ОДС, на образец БСП – 1.
- 2) Документите наведени во прилог на барањето се доставуваат во еден примерок, додека образецот БСП -1 се доставува во два примероци, од кои едниот примерок заверен со печат од ОДС останува кај барателот.
- 3) Барањето за согласност за приклучување на дистрибуиран производител на електроенергетската дистрибутивна мрежа, се поднесува во писмена форма до ОДС, на образец БСП – 2.
- 4) Документите наведени во прилог на барањето се доставуваат во еден примерок, додека образецот БСП -2 се доставува во два примероци, од кои едниот примерок заверен со печат од ОДС останува кај барателот.
- 5) ОДС е должен да ги достави образците БСП – 1 и БСП - 2 до РКЕ, заради одобрување. По одобрувањето ОДС е должен истите да ги објави на својата веб страна.
- 6) Барателот е должен да ја потпише Изјавата за давање на согласност за користење и обработка на лични податоци на образец БСП-3

Член 24

Решение за согласност за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа

- 1) ОДС е должен да го разгледа Барањето за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа поднесено од барателот и доколку се исполнети условите согласно овие Мрежни правила ОДС ќе донесе Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- 2) ОДС е должен Решението од став (1) на овој член да го донесе во рок од:
 - 1) 15 дена од денот на доставување на барањето за согласност за приклучување преку стандарден приклучок;
 - 2) 40 дена од денот на доставување на барање за согласност за приклучување преку нестандартен приклучок; и
 - 3) 40 дена од денот на доставување на барање за согласност за приклучување на производители на дистрибутивната мрежа.
- 3) Во диспозитивот на Решението од став (1) на овој член, особено се утврдуваат:
 - 1) видот на приклучокот (стандарден, нестандартен, изолиран) и техничките услови за приклучување;
 - 2) надоместокот за приклучување што треба да го плати корисникот;
 - 3) рокот за приклучување; и
 - 4) обврските на ОДС во врска со приклучувањето.
- 4) Во прилог на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, ОДС е должен да приложи и детална пресметка за надоместокот за приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа, која ќе биде составен дел на Решението.
- 5) Деталната пресметка за надоместокот за приклучување на корисникот од став (4) на овој член треба да опфати одделна пресметка за надоместокот за изградба на приклучокот и надоместокот на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем, согласно Методологијата од Прилог 1 на овие Мрежни правила.
- 6) Доколку ОДС не издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа во рокот утврден со овие Мрежни правила, или издаденото решение за согласност не е во согласност со одредбите од овие Мрежни правила, барателот може да поднесе жалба до РКЕ, преку ОДС.
- 7) ОДС е должен во прилог на жалбата на барателот да достави истовремено и одговор по наводите од жалбата до РКЕ.

Член 25

Рок на важење на Решението за согласност за приклучување

- 1) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа ќе престане да важи доколку:
 - 1) изградбата на приклучокот не е започната во рокот определен во одобрението за градење на приклучокот;
 - 2) ОДС издаде ново Решение за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа по барање на корисникот, врз основа на Член 22 од овие Мрежни правила.

Член 26
Решение за согласност за приклучување
на дистрибутивната мрежа на други категории корисници

- 1) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на корисник на времен објект, односно урбана опрема, се издава по барање на корисникот и важи согласно рокот за поставување и отстранување на времениот објект, определен во Одобрението за поставување на времен објект, односно Одобрението за поставување на урбана опрема, издадено согласно Законот за градење.
- 2) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на градби за кои не е потребно одобрение за градење согласно Законот за градење се издава по барање на корисникот со приложување на Решение за изведување на градбата односно поставување на опремата, издадено согласно Законот за градење.
- 3) Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на корисник за изведување на подготвителни работи на градилиште, се издава по барање на корисникот, а во согласност со Одобрението за подготвителни работи, издадено согласно Законот за градење.
- 4) Доколку барателот на приклучок е закупец, ОДС ќе издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа за закупецот, по претходна согласност на сопственикот на објектот, а во согласност со рокот утврден во договорот за закуп.
- 5) Доколку барателот на приклучок е концесионер, ОДС ќе издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа за концесионерот, во согласност со договорот за концесија, а рокот на важење на решението за согласност за приклучување ќе биде во согласност со рокот на траење на концесионскиот договор.
- 6) ОДС има право да ги исклучи корисниците од овој член во случај кога приклучокот не се користи за намената наведена во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа или ако истече рокот на важење на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.

Член 27
Одбивање на барање за согласност за приклучување на дистрибутивна мрежа

- 1) ОДС ќе донесе Решение за одбивање на барањето за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа во случај кога:
 - 1) во прилог на БСП 1, односно БСП 2, не е доставена комплетна документација;
 - 2) не постојат технички услови за приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа според барањето на корисникот;
 - 3) приклучувањето на корисникот на дистрибутивната мрежа, според податоците содржани во барањето на корисникот, може да предизвика загрозување на сигурноста во снабдувањето на останатите корисници;
 - 4) корисникот има неплатени обврски кон ОДС и/или снабдувачот.
- 2) ОДС е должен да создаде технички услови за приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа во најкраток можен рок и да го извести барателот.
- 3) Решението за одбивање на барање од став 1) на овој член треба да содржи образложение во кое ќе бидат наведени конкретните причини за одбивање на барањето.
- 4) Против Решението за одбивање на барањето за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, Барателот може да поднесе жалба до РКЕ, преку ОДС.
- 5) ОДС е должен во прилог на жалбата на барателот да достави истовремено и одговор по наводите од жалбата до РКЕ.

Член 28
Одобрена максимална едновремена моќност

- 1) Одобрена максимална едновремена моќност е најголемата дозволена активна моќност која може да ја користи објектот на корисникот во определено време во согласност со основниот проект, која се утврдува во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- 2) Корисникот не смее да ангажира максимална едновремена моќност која е поголема од одобрената максимална едновремена моќност на објектот согласно издаденото Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- 3) На корисниците со едно пресметковно место, со одобрена максимална едновремена моќност помала или еднаква на 80 kW во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа им се одобрува максимална едновремена моќност во согласност со номиналната струја на главните осигурувачи а како пресметковна максимална едновремена моќност се зема 30 kW.

- 4) На корисник на дистрибутивната мрежа, чиј објект се приклучува на нисконапонска или среднонапонска дистрибутивна мрежа (0,4 kV, 6 kV, и 35 kV) кај кои согласно овие Мрежни правила е предвидено мерење на моќност, во Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа може да му се одобри максимална едновремена моќност поголема од 80 kW.

Член 29

Пречекорување на одобрена максимална едновремена моќност

- 1) Доколку ОДС утврдил дека корисникот на дистрибутивниот систем ангажира поголема моќност од одобрената максимална едновремена моќност, утврдена со Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, ОДС е должен да го извести корисникот дека ангажира поголема моќност од одобрената максимална едновремена моќност и да му достави доказ за истото.
- 2) По известувањето од став (1) на овој член корисникот е должен:
 - 1) во рок од 8 дена да ја сведе ангажираната максимална едновремена моќност согласно одобрената максимална едновремена моќност на објектот со издаденото Решение за согласност за приклучување, или
 - 2) во рок од 15 дена да поднесе ново барање за согласност за приклучување, со барана максимална едновремена моќност еднаква на ангажираната.
- 3) Доколку корисникот не постапи согласно став (2) на овој член, ОДС има право да го исклучи корисникот од дистрибутивната мрежа.

Член 30

Точка на приклучување на корисникот на дистрибутивна мрежа

- 1) Согласно одобрената едновремена максимална моќност на корисникот, се одредува точка на приклучување на корисникот на дистрибутивната мрежа и истото се врши согласно следнава табела:

Одобрена едновремена максимална моќност P (kW)	Точка на приклучување на корисникот на дистрибутивна мрежа
$P \leq 100$	на извод на 0,4 kV мрежа
$100 < P \leq 400$	0,4 kV страна на ТС 6/0,4 kV
$400 < P \leq 5000$	на извод на 6 kV мрежа
$P > 5000$	6 (35) kV страна на ТС 110/35/6) kV

- 2) по исклучок од став 1) на овој член, приклучувањето може да се изведе на повисоко мрежно ниво на приклучување, доколку:
 - 1) техничките услови во дистрибутивната мрежа на местото на приклучување не одговараат на параметрите на опремата во објект/ти, постројка/и и постројка/ки за производство на електрична енергија на корисникот, така да истата не може да работи нормално; и/или
 - 2) постои поекономично решение за приклучувањето.

Член 31

Стандардни и нестандартни приклучоци

- 1) Во зависност од одобрената едновремена максимална моќност на приклучокот се утврдуваат стандардни и нестандартни приклучоци.
- 2) Стандарден приклучок е нисконапонски или среднонапонски приклучок при што е исполнет еден од условите:
 - 1) објектот кој се приклучува се наоѓа на подрачје кое е опфатено со детален урбанистички план (ДУП) или локално урбанистичка планска документација (ЛУПД), и одобрената максимална едновремена моќност на приклучокот е помала или еднаква на 400kW;
 - 2) сите, деловни објекти.
- 3) Нестандарден приклучок е нисконапонски или среднонапонски приклучок при што објектот има потреба за одобрена максимална едновремена моќност поголема од 400 kW.

Член 32

Надворешен приклучок

- 1) Надворешен приклучок е дел од приклучокот кој опфаќа водови, опрема и уреди од дистрибутивната мрежа до местото на испорака на електричната енергија кое е дефинирано со Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- 2) Мерните уреди се поставуваат на место на испорака. Мерната опрема е дел од надворешниот приклучок.
- 3) По исклучок од став 2) од овој член, поради технички причини, местото на испорака може да биде на среден напон, а местото на мерење на низок напон. Во овој случај мерната опрема е дел од внатрешниот приклучок.
- 4) Во случај кога за приклучок на објект е потребна изведба на ТС:
 - 1) ТС е составен дел на надворешниот приклучок ако точката на испорака и местото на мерење се на низок напон,
 - 2) ТС не е составен дел на надворешниот приклучок ако точката на испорака и местото на мерење се на среден напон.
- 5) Ако за приклучок на деловен објект каде има повеќе корисници и е потребна изведба на ТС, тогаш ТС е составен дел на надворешниот приклучок.

Член 33

Изведба на стандарден надворешен приклучок

- 1) Проектирањето, изведбата, надзорот и ставањето под напон на стандарден надворешен приклучок се врши во согласност со Законот за градење и овие Мрежни правила.
- 2) Стандардниот надворешен приклучок ќе го проектира и изведува ОДС или правно лице определено од ОДС од листата од Член 37 од овие Мрежни правила, врз основа на договор со ОДС.

Член 34

Изведба на нестандартен надворешен приклучок

- 1) Проектирањето, изведбата, надзорот и ставањето под напон на нестандартен надворешен приклучок се врши во согласност со Законот за градење и овие Мрежни правила.
- 2) Нестандардниот надворешен приклучок го проектира и изведува ОДС или правно лице определено од ОДС од листата од Член 37 од овие Мрежни правила, врз основа на договор со ОДС.

Член 35

Изведба на надворешен приклучок кој е наменет за еден корисник (изолиран корисник)

- 1) Кога на еден корисник му е издадено Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа преку надворешен приклучок и при тоа надворешниот приклучок ќе се користи исклучиво за превземање/предавање на електрична енергија за потребите на тој корисник (изолиран корисник), истиот има право да го избере приклучокот да го проектира и изведува:
 - 1) ОДС, со средства на корисникот, или
 - 2) правно лице од листата од Член 37 од овие Мрежни правила, со средства на корисникот.
- 2) Кога надворешниот приклучок, од став 1) од овој член, се проектира и се изведува од правно лице од листата од Член 37 од овие Мрежни правила потребно е:
 - 1) Изведувачот да го изведе приклучокот согласно одобрението за градење и основниот проект;
 - 2) Во основниот проект треба да бидат наведени опремата, уредите и материјалите кои ќе се вградат, како и начинот на изведба на надворешниот приклучок, содржани во листата од Член 36 на овие Мрежни правила;
 - 3) Изведувачот е должен да го извести ОДС за завршувањето на секоја фаза од изведувањето според основниот проект и да го повика ОДС да изврши увид во извршената работа, со цел ОДС да утврди дали изведената фаза е извршена во согласност со основниот проект;
 - 4) За извршениот увид ОДС изготвува записник кој го потпишува и изведувачот. Доколку се утврдат недостатоци истите се наведуваат во записникот;
 - 5) Изведувачот е должен да ги отстрани недостатоците утврдени во записникот и да го повика ОДС со записник да утврди дека недостатоците се отстранети;
 - 6) Изведувачот не може да отпочне со наредната фаза од изведувањето ако ОДС со записник не утврдил дека се отстранети недостатоците утврдени во претходниот записник.

Член 36

Листа на типизирана опрема, уреди и материјали

- 1) При проектирањето и изведувањето на надворешниот приклучок треба да се применат пропишаните технички нормативи и стандарди во однос на опремата, уредите, материјалите кои се вградуваат во надворешниот приклучок, како и начинот на изведба на надворешниот приклучок.
- 2) ОДС е должен да состави листа на типизирана опрема, уреди и материјали од ставот (1) на овој член и да ги наведе техничките нормативи и стандарди кои треба да ги исполнуваат опремата, уредите и материјалите кои се вградуваат, како и да ги наведе начините на изведба при изградбата на стандардниот, односно нестандартниот надворешен приклучок.
- 3) ОДС е должен најмалку на три години да ја обновува листата од став 2) на овој член.
- 4) Листата од став 2) на овој член ОДС е должен да ја достави до РКЕ, заради одобрување.
- 5) Листата од став 2) на овој член треба да биде постојано објавена на интернет страна на ОДС.

Член 37

Правни лица кои можат да проектираат и изведуваат надворешен приклучок

- 1) Правните лица кои ОДС може да ги определи за изградба на надворешен приклучок, односно правните лица со кои корисникот може да склучи договор за проектирање и/или изведување на надворешен приклучок, се определуваат по пат на јавен конкурс кој го организира и спроведува ОДС на секои три години.
- 2) Текстот на јавниот конкурс од став 1) на овој член, во кој задолжително треба да бидат наведени условите кои треба да ги исполнуваат учесниците на конкурсот и критериумите за избор, го утврдува ОДС.
- 3) ОДС е должен на сопствен трошок да го објави јавниот конкурс на својата интернет страна и најмалку во два дневни весници од кој едниот се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.
- 4) Изборот на учесниците на јавниот конкурс се врши од страна на комисија основана од ОДС, во која задолжително треба да има по еден претставник и од Комисија за заштита на конкуренција, Државен инспекторат за техничка инспекција, Стопанска комора на Македонија и Сојузот на стопански комори на Македонија.
- 5) По извршувањето на изборот, ОДС е должен на својата интернет страна веднаш да ја објави листата на правните лица со кои корисникот може да склучи договор за проектирање и/или изведување на надворешниот приклучок.

Член 38

Сопственост, трајно користење и управување и одржување на надворешниот приклучок кој е наменет за еден корисник (изолиран корисник)

- 1) Корисникот кој избрал приклучокот да го гради правно лице од Член 37 од овие Мрежни правила, може да:
 - 1) го предаде приклучокот во сопственост на ОДС, или
 - 2) го задржи приклучокот во своја сопственост.
- 2) Корисникот, од став (1), алинеа (1), од овој член, кој го предава приклучокот во сопственост на ОДС, истото го врши без надоместок. При тоа, трошоците за одржување на приклучокот се на сметка на ОДС.
- 3) Ако корисникот, од став (1), алинеа (2), од овој член, го задржи приклучокот во своја сопственост, тој е должен да:
 - 1) му овозможи на ОДС управување со истиот на начин и постапка предвидена со Договорот за приклучување на дистрибутивна мрежа,
 - 2) обезбеди одржување на приклучокот, кое може да биде од страна на:
 - i) ОДС, при што трошоците за тековно одржување на надворешниот приклучок се регулираат со договор за одржување на надворешниот приклучок помеѓу корисникот и ОДС; или
 - ii) овластено и лиценцирано правно лице за изградба и одржување на енергетски објекти со кое корисникот ќе склучи договор за одржување на надворешниот приклучок и ќе го извести ОДС за склучениот договор.
- 4) Пред ставањето на приклучокот под напон корисникот е должен на ОДС да му го достави техничкиот извештај од надзорен инженер за извршен технички прием на надворешниот приклучок и/или документ за ставање во употреба на приклучокот согласно Законот за градење.

Член 39

Внатрешен приклучок

- 1) Внатрешен приклучок е дел од приклучокот кој опфаќа водови, опрема и уреди од завршетокот на надворешниот приклучок до објектот кој се приклучува.

- 2) Кога мерните уреди се наоѓаат директно во ТС 110/35/6kV, ТС 110/6kV или ТС 6/0,4 kV, внатрешниот приклучок го сочинуваат сите електроенергетски објекти кои се наоѓаат по местото на мерење.

Член 40

Изведба, сопственост и одржување на внатрешен приклучок

- 1) Внатрешниот приклучок на корисникот на дистрибутивната мрежа може да биде изведен од лица ангажирани од страна на корисникот, кои поседуваат овластувања за изведување на работи од таков вид согласно закон и друг пропис.
- 2) Внатрешниот приклучок е во сопственост на корисникот на дистрибутивната мрежа.
- 3) Корисникот е должен да го одржува внатрешниот приклучок, инсталациите од мерниот уред до сопствениот објект, на сопствен трошок.
- 4) ОДС не е одговорен за настанување на штети или загрозување на сигурното, безбедното и квалитетното снабдување со електрична енергија на корисникот ако истите се предизвикани од неисправност на внатрешниот приклучок на корисникот.

Член 41

Договор за приклучување на дистрибутивна мрежа

- 1) По добивање на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, корисникот е должен да склучи Договор за приклучување на дистрибутивната мрежа.
- 2) Договорот за приклучување на дистрибутивната мрежа во зависност од видот на приклучокот е пропишан на образец даден во Прилог 3, кој е составен дел на овие Мрежни правила.

Член 42

Барање за ставање под напон

- 1) По изведувањето на приклучокот согласно одредбите од овие Мрежни правила, ОДС по барање на корисникот е должен приклучокот да го стави под напон.
- 2) Барањето за ставање под напон се поднесува во писмена форма до ОДС, на образец БСН.
- 3) Кон барањето за ставање под напон на приклучокот, корисникот е должен да приложи:
 - 1) копија од Договорот за приклучување на дистрибутивна мрежа;
 - 2) копија од Договорот за снабдување со електрична енергија;
 - 3) потврда од овластена компанија или лице за извршување на таков вид на работи, дека внатрешниот приклучок и внатрешната инсталација во објектот се изведени во согласност со важечките технички стандарди и прописи;
 - 4) копија од документ за ставање во употреба на надворешниот приклучок согласно Законот за градење, кога надворешниот приклучок го изведува правно лице од Член 37 од овие Мрежни правила.
- 4) По исполнување на условите утврдени во став 3) на овој член, ОДС е должен приклучокот да го стави под напон, односно да го приклучи објектот на корисникот на дистрибутивната мрежа.
- 5) Рокот за ставање на приклучокот под напон не треба да биде подолг од 7 дена од денот на поднесување на барањето за ставање под напон. Точниот датум на ставањето на приклучокот под напон се определува во координација со ОДС, корисникот и останатите засегнати корисници. Корисникот има право да присуствува при ставањето под напон на приклучокот, односно при приклучувањето на неговиот објект на дистрибутивната мрежа.
- 6) По ставањето под напон надворешниот приклучок станува составен дел од дистрибутивната мрежа.
- 7) ОДС нема да го стави приклучокот под напон ако:
 - 1) за приклучокот не е издаден документ за ставање во употреба на надворешниот приклучок согласно Законот за градење, кога надворешниот приклучок го изведува правно лице од Член 37 од овие Мрежни правила;
 - 2) корисникот нема претходно склучен Договор за снабдување со електрична енергија.
- 8) Корисникот е должен на ОДС да му овозможи пристап до локацијата на која се наоѓа приклучокот.
- 9) ОДС е должен да го достави образецот БСН до РКЕ, заради одобрување. По одобрувањето ОДС е должен истиот да го објави на својата веб страна.

Член 43

Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа

- 1) Корисникот чиј објект се приклучува на дистрибутивната мрежа е должен да го плати надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа кој се состои од:
 - 1) надоместок за изградба на приклучокот; и

- 2) надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа.
- 2) Одредувањето на надоместокот за приклучување на објектите на корисниците на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно Методологијата за начинот на одредување на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа на електрична енергија, дадена во Прилог 1 на овие Мрежни правила.

Член 44

Евиденција на уплатени средства од корисниците за приклучување на дистрибутивната мрежа

- 1) ОДС е должен да води одделна книговодствена евиденција за плаќање на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа кој го уплаќаат корисниците кој се приклучуваат на дистрибутивната мрежа преку стандарден и нестандарден приклучок.
- 2) ОДС е должен да отвори посебна сметка за уплата на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа преку стандарден приклучок и посебна сметка за уплата на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа преку нестандарден приклучок кој го уплаќаат корисниците кој се приклучуваат на дистрибутивната мрежа.
- 3) ОДС е должен да ги евидентира податоците за приклучените корисници на дистрибутивната мрежа.
- 4) ОДС е должен до РКЕ да доставува квартални извештаи за следните податоци:
 - 1) трошоци за стандардни приклучоци, дадени по вид на трошок, остварени приходи по основ на стандардни приклучоци и број на стандардни приклучоци;
 - 2) трошоци за нестандардни приклучоци, дадени по вид на трошок одделно за трошоци за изградба на приклучоци и трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа, број на нестандардни приклучоци и остварени приходи по основ на нестандардни приклучоци.

5. КВАЛИТЕТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 45

Општи начела за квалитет на електрична енергија

- 1) Следење на квалитетот на електрична енергија, претставува процес на обезбедување на податоци за показатели за квалитет на електричната енергија, нивна обработка, изготвување на планирани мерки за подобрување на показатели за квалитет на електричната енергија и нивна имплементација
- 2) ОДС е должен да собира и обработува податоци потребни за пресметување на показателите кои го определуваат квалитетот на електричната енергија и да формира база на податоци која ќе содржи податоци за:
 - 1) техничките карактеристики на напонот
 - 2) број на прекини во снабдување и
 - 3) број на барања до ОДС и решенија од ОДС во однос на квалитетот на електрична енергија
- 3) Квалитетот на електрична енергија на местото на приклучување на производител на електрична енергија е одговорност на самиот производител.
- 4) Квалитетот на електричната енергија на местото на приклучување на преносната мрежа е одговорност на ОЕПС.
- 5) ОДС обезбедува квалитет на електричната енергија преку исполнување на услови, мерки и критериуми пропишани со овие Мрежни правила, кои се на основ на стандарди, прописи и технички препораки.
- 6) Квалитетот на електричната енергија зависи од состојбите во електропреносниот систем, состојбите во дистрибутивниот систем, приклучените производители на електрична енергија и приклучените потрошувачи на електрична енергија на дистрибутивниот систем.
- 7) Корисниците на дистрибутивниот систем се должни да ги контролираат своите повратни влијанија во дистрибутивната мрежа.
- 8) Обврска на ОДС е да врши контрола на повратните влијанија на корисниците на дистрибутивната мрежа.
- 9) Квалитетот на електрична енергија се определува преку квалитет на напон, континуитет во испораката на електрична енергија и квалитет на услуга.

5.1 КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВО ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Член 46

Контрола и мониторинг

- 1) За да се обезбеди ефикасна работа на дистрибутивниот систем, ОДС спроведува контрола и мониторинг на влијанијата од опремата на корисниците приклучени на дистрибутивниот систем.
- 2) ОДС има обврска да спроведе контрола и мониторинг на квалитетот на електричната енергија на различни точки од дистрибутивната мрежа, во одредени временски интервали, вклучувајќи ги и точките на приклучување на електропреносниот систем.
- 3) Барање за контрола на квалитетот на електрична енергија, може да биде иницирано од страна на корисник на дистрибутивниот систем, согласно Законот за енергетика.
- 4) ОДС е должен да постапи по барањето од ставот (3) на овој член и да го извести корисникот на дистрибутивниот систем за резултатите од контролата, како и за планираните мерки, за подобрување, ако резултатите потврдат дека се потребни дополнителни мерки за подобрување на квалитетот.
- 5) Доколку корисникот на дистрибутивниот систем не се согласува со резултатите од контролата и/или мониторингот од став (4) на овој член, корисникот може да достави приговор до Државниот инспекторат за техничка инспекција.
- 6) Ако во постапката по приговорот од став (5) на овој член се утврди дека приговорот има основа, корисникот нема обврска да ги плати трошоците за извршената контрола од став (5) на овој член, а ОДС ќе ги надомести трошоците за контрола извршена од страна на Државниот инспекторат за техничка инспекција.
- 7) Ако во постапката по приговорот од став (5) на овој член се утврди дека приговорот нема основа, корисникот ќе ги плати трошоците за контрола извршена од страна на Државниот инспекторат за техничка инспекција.

5.2 КВАЛИТЕТ НА НАПОН

Член 47

Основни технички карактеристики на местото на приклучок на дистрибутивната мрежа

- 1) Техничките карактеристики на местото на приклучување во дистрибутивниот систем подраздбираат технички услови кои се однесуваат на:
 - 1) отстапување на фреквенцијата,
 - 2) отстапување на напонот,
 - 3) отстапување од синусоидалната форма на напонот,
 - 4) несиметрија на напонот,
 - 5) работно и заштитно заземјување,
 - 6) големина на кусата врска,
 - 7) степен на изолација,
 - 8) заштита од дефекти и пречки,
 - 9) фактор на моќност.
- 2) Правно или физичко лице кое бара приклучок на дистрибутивната мрежа на местото на приклучување мора да ги исполни техничките услови од став (1) од овој член.

Член 48

Вредности на фреквенцијата и дозволени отстапувања

Номинална вредност на фреквенцијата и дозволените отстапувања во дистрибутивниот систем се:

- 1) Номинална вредност на фреквенцијата во дистрибутивен систем во Република Македонија е 50 Hz, освен кога се прави корекција по налог на ОЕПС;
- 2) Фреквенцијата се одржува на ниво на интерконектираниот електроенергетски систем и ОДС нема одговорност да ја одржува фреквенцијата во пропишаните рамки.
- 3) Во текот на една недела, во 99,5% од 10 sec интервали, просечната ефективна вредност на фреквенцијата на место на приклучување на дистрибутивната мрежа за 35kV, 6kV и 0,4kV мрежа, мора да биде во граници од $\pm 1\%$, од номиналната вредност на фреквенцијата.
- 4) Во текот на една недела, во 100% од 10 sec интервали, просечната ефективна вредност на фреквенцијата на место на приклучување на дистрибутивната мрежа за 35kV, 6kV и 0,4kV мрежа, мора да биде во граници од +4% и -6%, од номиналната вредност на фреквенцијата.

Член 49

Вредности на напонот и дозволени отстапувања

- 1) Номиналната вредност на напонот во дистрибутивниот систем, согласно стандардот МКС EN 50160:2009, е:
 - 1) за високонапонска трифазна дистрибутивна мрежа: 110 kV
 - 2) за среднонапонска трифазна дистрибутивна мрежа: 35 kV, и 6kV
 - 3) за нисконапонска дистрибутивна мрежа: за трифазна дистрибутивна мрежа 400 V.
- 2) Пропишаните граници на отстапување од номиналниот напон во нормален режим на работа се:
 - 1) за низок напон (0,4 kV): $\pm 10\%$,
 - 2) за среден напон (6kV, 35 kV и 110 kV): $\pm 10\%$.
- 3) Дозволените отстапувања од став (2) на овој член се однесуваат кога номиналната вредност на напонот во точката на приклучување со преносниот систем е во границите на дозволените отстапувања.
- 4) Со исклучок на став (2) на овој член можни се поголеми отстапувања на напонот во случај на нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем, виша сила, попречување од трета страна или кога номиналната вредност на напонот во точката на приклучување со преносниот систем отстапува од границите на дозволените отстапувања, а при тоа отстапувањата на напонот наведени во овој член, се однесуваат на случаите кога напонот во точката на напојување на напојната трансформаторска станица од електропреносниот систем е во зададените граници.

Член 50

Регулација на напон

- 1) ОДС е должен да врши регулација на напонот во дистрибутивниот систем со одржување на напонот во пропишаните граници за дозволени отстапувања од Член 49 на овие Мрежни правила.

- 2) ОДС ги утврдува условите на компензација на реактивната моќност на корисниците на дистрибутивната мрежа, со цел напонот да биде во пропишаните граници за дозволени отстапувања од Член 49 на овие Мрежни правила.

Член 51

Брзи и бавни промени на напонот предизвикани од чести вклучувања и/или исклучувања на оптоварувања на дистрибутивен систем

- 1) Во текот на еден ден, 100% од ефективна вредност на промените на напонот во точките на местото на приклучување на дистрибутивната мрежа за 35 kV и 6kV мрежа, можат да бидат:
- 1) Брзи промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има чести (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, поголеми од 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 2\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем;
 - 2) Бавни промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има ретки (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, помеѓу 1 и 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 2\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем.
- 2) Во текот на еден ден, 100% од ефективна вредност на промените на напонот во точките на местото на приклучување на дистрибутивната за 0,4 kV мрежа, можат да бидат:
- 1) Брзи промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има чести (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, поголеми од 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 3\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем;
 - 2) Бавни промени на напонот (преоден процес во дистрибутивниот систем, кога има ретки (број на вклучувања и исклучувања во 1 min, помеѓу 1 и 100) вклучувања и исклучувања на оптоварувања кои се приклучени на дистрибутивниот систем), се дозволени максимум до $\pm 3\%$ од напон на местото на приклучок на дистрибутивниот систем.

Член 52

Синусоидална форма на напонот

Во текот на една недела, во 95% од 10 минутните интервали просечната ефективна вредност на факторот на вкупното хармониско изобличување (THD) на напонот, до 40-тиот хармоник, на местото на приклучување на дистрибутивната мрежа, мора да биде помало помало од 8%.

Хармоник	%
3	5
5	6
7	5
9	1,5
11	3,5
13	3
15	0,5
17	2
19	1,5
21	0
23	1,5
25	1,5

Член 53

Фликери

- 1) Вредноста на индексот на интензитет на фликер предизвикан со приклучување на корисник на местото на приклучување на дистрибутивната мрежа, може да изнесува најмногу:
- 1) 0,8, за краткотрајни фликери [$P_{st ij}$],
 - 2) 0,5, за долготрајни фликери [$P_{lit ij}$].

Наведените вредности се однесуваат на 95 % од интензитетот на фликерот, во текот на една недела.

- 2) Интензитет на фликер, утврден и оценет преку мерната постапка на фликер според стандардот МКС EN 50160:2009 е со помош на следниве големини:
 - 1) Краткотраен интензитет на фликерот P_{st} , мерено преку временски период од 10 минути
 - 2) Долготраен интензитет на фликерот Plt , пресметан од една низа од 12 $P_{st i}$ износи преку двочасовен интервал.

Член 54

Несиметрија на напонот

- 1) Во текот на една недела, во 95% од 10 минутните интервали, несиметријата на просечната ефективна вредност на напонот, причинета од корисникот, не смее да надминува 2% од номиналниот напон за среднонапонска дистрибутивна мрежа.
- 2) Во текот на една недела, во 95% од 10 минутните интервали, несиметријата на просечната ефективна вредност на напонот, причинета од корисникот, не смее да надминува 3% од номиналниот напон, за нисконапонска дистрибутивна мрежа.

Член 55

Фактор на моќност

- 1) Вредноста на факторот на моќност на дистрибутивниот систем, мора да биде во границите од 0,95 индуктивно до 1.
- 2) Секој корисник приклучен на дистрибутивниот систем, мора својот фактор на моќност да го одржува во границите дефинирани во став (1) од овој член.
- 3) ОДС има обврска да врши мерење и контрола на факторот на моќност и да врши известување на корисниците за мерките кои треба да ги применат и времето за имплементација на истите, за да отстапувањата на факторот на моќност биде во границите дефинирани од став (1) од овој член.

Член 56

Проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа

- 1) Сите детални пресметки и начини на мерење, кои се однесуваат на квалитет на напонот се уредени во Техничките правила за проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа.
- 2) ОДС е должен да изготви Технички правила за проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа како прилог на овие Мрежни правила и да ги достави до РКЕ во рок од една година по влегување на сила на овие мрежни правила, заради одобрување, и по одобрувањето ОДС е должен да ги објави на својата интернет страна.

Член 57

Следење и подобрување на квалитет на напон

- 1) ОДС е должен да ги следи, контролира и подобрува следниве карактеристики на напонот во дистрибутивниот систем:
 - 1) Промена на фреквенцијата
 - 2) Бавни и брзи промени на ефективната вредност на напонот
 - 3) Фликери
 - 4) Хармоници
 - 5) Синусоидалната форма на напонот
 - 6) Несиметријата на напонот
 - 7) Факторот на моќност
- 2) ОДС треба да води база на податоци за сите карактеристики на напонот наведени во став (1) од овој член.
- 3) На основ на измерените вредности за контрола на квалитетот на напонот, ОДС прави пресметки и одредува мерки за подобрување на истите, согласно овие Мрежни правила и важечките стандарди и прописи.
- 4) ОДС треба да дефинира целни нивоа за квалитет на напон и да изработи план за постигнување на истите.

5.3 КONTИНУИТЕТ НА ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 58

Сигурност на снабдување

- 1) ОДС е должен да обезбеди сигурно функционирање на точките на приклучување со преносниот систем кои се во негова сопственост заради обезбедување на континуирано снабдување со електрична енергија.
- 2) ОДС не може да обезбеди сигурна и континуирана испорака на електрична енергија при:

- 1) дефекти во дистрибутивниот систем или во електроенергетски објекти на корисниците;
 - 2) при дефекти во преносниот систем;
 - 3) при прекини поради планирани активности и
 - 4) при околности и настани кои се надвор од контрола на ОДС (виша сила).
- 3) Во случај на настанување на околностите од став (2) од овој член, ОДС ќе настојува да ја обнови испораката, што е можно побрзо и во границите на можностите на дистрибутивниот систем.

Член 59

Прекин поради дефект

- 1) Во случај на прекини во испораката на електрична енергија поради дефект, ОДС треба да воспостави повторна испорака, во најкраток можен рок.
- 2) Во случај на лоши временски услови и тешко пристапни терени, прекилот може да биде и подолготраен, при што ОДС ќе ги информира корисниците за причините на прекилот и за очекуваното траење на неговото отстранување преку центри за информирање.

Член 60

Планирани исклучувања

- 1) Во случај на изведба на работи на електроенергетските објекти на ОЕПС кои не траат подолго од 24 часа и кои не се опфатени со годишниот план за одржување, ОЕПС и ОДС превземаат координирани активности.
- 2) ОДС може привремено да исклучи одделни корисници на дистрибутивниот систем заради извршување на следните планирани работи:
 - 1) прегледи, испитувања или контролни мерења;
 - 2) редовно или вонредно одржување;
 - 3) ремонт;
 - 4) приклучување на нови корисници;
 - 5) доградба или реконструкција на дистрибутивната мрежа.
- 3) Во случаите од став (1) на овој член, ОДС е должен да ги извести корисниците на дистрибутивниот систем за настанатото планирано исклучување.

Член 61

Известување за планирани исклучувања

- 1) За планираните прекини во дистрибутивниот систем, ОДС ги известува корисниците преку јавните гласила, дневниот печат, и интернет страната на ОДС.
- 2) Доколку во дистрибутивниот конзум кој е опфатен со планираниот прекин има корисници, на кои не смее да им се прекине електричната енергија, според Правилата за снабдување со електрична енергија или корисници на кои електричната енергија им е неопходна за непречено одвивање на нивниот производствен процес, ОДС е должен да ги извести (писмено, електронски или преку телефон) за планираниот прекин.

Член 62

Индикатори за мерење на континуитет на испорака на електрична енергија

- 1) Континуитетот на испораката на електрична енергија се однесува на прекини во испораката и се опишува преку број на прекини и времетраење.
- 2) Континуитет на испораката на електрична енергија се мери преку индикатори со цел да се рефлектира ситуацијата во дистрибутивниот систем.
- 3) Индикатори за мерење на континуитетот на испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивниот систем се:
 - 1) Индикатор за просечно времетраење на прекини во дистрибутивниот систем (System Average Interruption Duration Index) – SAIDI
 - 2) Индикатор за просечен број на прекини во дистрибутивниот систем (System Average Interruption Frequency Index) – SAIFI
 - 3) Индикатор за просечно времетраење на прекин по потрошувач (Customer Average Interruption Duration Index)- CAIDI
- 4) Индикаторот за просечно времетраење на прекини во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин и се изразува во минути по потрошувач годишно

$$SAIDI = \sum_{i=1}^m \frac{N_i}{N} \times t_i, \quad i = 1, 2, 3 \dots m$$

каде:

- N_i - број на корисници засегнати од i – тиот прекин,
- t_i - времетраење на i – тиот прекин (min),
- m - број на прекини,
- N - вкупен број на корисници

- 5) Индикатор за просечен број на прекини во дистрибутивниот систем, SAIFI, се пресметува на следниот начин и се изразува во прекин по потрошувач годишно:

$$SAIFI = \sum_{i=1}^m \frac{N_i}{N}, \quad i = 1, 2, 3 \dots m$$

каде:

- m - број на прекини,
- N_i - број на корисници засегнати од i – тиот прекин,
- N - вкупен број на корисници

- 6) Индикатор за просечно времетраење на прекин по потрошувач CAIDI, се пресметува на следниот начин и се изразува во min по потрошувач:

$$CAIDI = \frac{SAIDI}{SAIFI} \text{ (min по потрошувач)}$$

Член 63

Прекини

- 1) Континуитетот на испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа, се оценува со обработка на податоците за прекини на 110 kV, 35 kV, 6kV и 0,4 kV напонско ниво.
- 2) Прекините според времетраењето се групираат во краткотрајни, со времетраење помало или еднакво на 3 минути и долготрајни прекини со времетраење поголемо од 3 минути.
- 3) При определување на индикаторите од Член 62 од овие Мрежни правила се обработуваат прекините со времетраење поголемо од 3 минути.
- 4) Планирани прекини се прекините во дистрибутивниот систем за кои ОДС благовремено, според Правилата за снабдување со електрична енергија и овие Мрежни правила, ги информира корисниците на дистрибутивната мрежа, преку јавните гласила и на својата интернет страница.
- 5) Непланирани прекини се прекините во дистрибутивната мрежа кои настануваат заради појава на дефекти во делови од истата.
- 6) Непланираните прекини, според причините кои ги предизвикале, се категоризираат на прекини од:
 - 1) Виша сила (настан кој ОДС не може да го контролира, да го предвиди, ниту да го надмине),
 - 2) оштетувања од трети лица и животни, при што настаните не се предизвикани, ниту можеле да бидат спречени, од страна на ОДС. Тука спаѓаат дејствија од трети лица кои предизвикале дефекти во електроенергетски објекти, при ископ, при кражба, пожар заради хавари во постројки сопственост на трети лица, како и животни и птици во електроенергетски објекти,

- 3) причини во електро преносниот систем, испад кај производителот на електрична енергија и испад во друга мрежа што повратно влијае врз дистрибутивната мрежа,
 - 4) причини од ОДС, ги опфаќа испадите од непознати причини, технички грешки при манипулации, неправилна функција на елемент од електроенергетски објект, фабрички грешки во материјалите, застареност на електроенергетската опрема и причини кои се во непосредна врска со режимот на работа на мрежата, како и оштетувања од трети лица кои работат по налог на ОДС.
- 7) Прекините во дистрибутивната мрежа предизвикани од виша сила, се дел од статистичките извештаи, но се исклучуваат при утврдување на континуитетот на испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа, ако постои локално прогласување на електроенергетска кризна состојба.
 - 8) При определување на индикаторите за континуитет на испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа не се зема во пресметка, целото време на прекин кај корисниците доколку:
 - 1) Дежурните екипи на ОДС имаат проблеми во пристапот до електроенергетските објекти кои се во сопственост на корисник на дистрибутивната мрежа, а кои се неопходни за воспоставување на снабдувањето со електрична енергија на останатите корисници на дистрибутивната мрежа. Откако ќе се обезбеди неопходниот пристап за дежурните екипи на ОДС, се пресметува времетраењето на прекинет се до моментот на обезбедување на напојување со електрична енергија за корисниците;
 - 2) Во случај на спреченост на дејствувањето на дежурните екипи на ОДС заради барање на корисник, споро делување на персоналот на трети субјекти и наложено одолжување на активностите заради инструкции од владини органи.
 - 3) При дефект на елемент од електроенергетски објект, кој е во сопственост на корисник, времето на прекин ќе се пресметува се до моментот кога дежурната екипа на ОДС го локализира дефектното место, го исклучи електроенергетскиот објект од дистрибутивната мрежа и го извести корисникот за дефектот;
 - 4) При планирани прекини заради реализација на технички зафати во ТС 6/0,4kV, која е во сопственост на корисник на дистрибутивната мрежа, а се на барање на корисникот или на барање на ОДС, за кои претходно ОДС се договорил со корисниците на електроенергетскиот објект за најповолното време за прекин во напојувањето со електрична енергија.
 - 5) Нерасчистени патишта и терени заради снежни врнежи, лизгави патишта, поплава и пожар.
 - 9) Индикаторите за континуитет на напојувањето со електрична енергија, се пресметуваат за секој електроенергетски елемент во напојната трансформаторска станица ВН/СН, 6kV изводи, 35 kV изводи, 110kV водови, енергетски трансформатори) со соодветен број на трансформаторски станици 6/0,4kV, инсталирана моќност и припадниот број на корисници, т.е. збирно за секоја напојна трансформаторска станица ВН/СН.
 - 10) Со сумирање на вака добиените индикатори на ниво на ОДС се добиваат генералните индикатори за континуитет на напојувањето со електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа од страна на ОДС на 110kV, 35kV, 6kV напонско ниво.

Член 64

Потребни структурални податоци

- 1) За пресметка на индикаторите на континуитетот на напојувањето со електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа, потребни се следниве структурални податоци:
 - 1) број и инсталирана моќност на енергетските трансформатори ВН/СН,
 - 2) точна вклопна состојба на дистрибутивната мрежа со ажурирани податоци за местоположбата на линиските раставувачи на среднонапонските водови,
 - 3) број и инсталираната моќност на ТС 6/0,4kV
 - 4) број на корисници по ТС 6/0,4kV, и
 - 5) податоци за моменталното оптоварување на електроенергетските елементи.
- 2) ОДС има обврска овие структурални податоци да ги собира и анализира.

Член 65

Собирање и обработка на податоците за прекините

- 1) ОДС е должен да формира база на податоци за прекините во дистрибутивната мрежа. Записите за прекините и базата на податоци треба да ги внесе, обновува и чува.
- 2) Секој прекин се евидентира посебно со податоци за датум, напонско ниво, напојна трансформаторска станица, електроенергетски елемент, време на настанување на прекинет, време на вклучување, времетраење на прекин, опис на причината за прекинет и засегнат дистрибутивен конзум, кој вклучува број и инсталирана моќност на ТС 6/0,4kV, и број на корисници.

- 3) Од податоците за прекините, се формира база на податоци за прекини, во која се внесуваат податоците за напонско ниво, напoјна ТС ВН/СН kV, електроенергетски елемент: ЕТР, 110 kV, 35 kV довод, 6kV извод, време на настанување на прекилот и време на вклучување, времетраење на прекилот во минути, засегнат дистрибутивен конзум: број и инсталирана моќност на ТС 6/0,4 kV кои останале без напон т.е. број на потрошувачи приклучени на засегнатите ТС 6/0,4 kV и причина за прекините.
- 4) Податоците од прекините се користат за изработка на извештаи преку кои се согледува состојбата на дистрибутивната мрежа и нејзините критични делови, од аспект на доверливост и континуитет на напојувањето со електрична енергија на корисниците на дистрибутивната мрежа.

Член 66

Статистички извештаи

- 1) ОДС има обврска да ги евидентира и анализира прекините во дистрибутивната мрежа.
- 2) ОДС треба да изработува извештаи и ги доставува извештаите со податоци за континуитетот во испораката на електрична енергија, на барање на РКЕ.
- 3) Извештајот од став (2) од овој член содржи податоци за сите долготрајни и краткотрајни прекини (планирани и непланирани) во дистрибутивната мрежа на ОДС, по напонско ниво.

Член 67

Следење и подобрување на континуитетот во испораката на електрична енергија

- 1) ОДС е должен да ги следи, контролира и подобрува следниве индекси за континуитет во снабдувањето со електрична енергија:
 - 1) SAIFI
 - 2) SAIDI
- 2) ОДС треба да води база на податоци за индексите наведени во став (1) од овој член.
- 3) На основ на вредности за контрола на индексите од став (1) од овој член, ОДС прави пресметки и одредува мерки за подобрување на истите, согласно овие Мрежни правила и важечките стандарди и прописи.
- 4) Прекините на 0,4 kV напонско ниво не се обработуваат, а 0,4 kV напонско ниво се оценува индиректно со времето на прекините предизвикани во среднонапонската мрежа, со што се опфатени корисниците во нисконапонската мрежа.
- 5) ОДС има обврска секоја година да доставува извештаи до РКЕ, со релевантни статистички податоци за подобрување на индексите за континуитет во испораката на електрична енергија и поплатите поврзани за истите.
- 6) ОДС треба да дефинира целни нивоа за индексите за континуитет во снабдувањето и план за постигнување на истите.
- 7) Производителот има право на надоместок на штета настаната поради намалена испорака или прекин во испораката на произведената електрична енергија при непланиран прекин или намалена испорака во нормален режим на работа, настанат по вина на ОДС.
- 8) ОДС е должен да утврди постапка за пресметка на висината на надоместокот на штетата од став(7) на овој член, во рок од шест месеци по влегување во сила на овие Мрежни правила и истата да ја достави до РКЕ, заради одобрување.

5.4 КВАЛИТЕТ НА УСЛУГА

Член 68

Услуги кои ги обезбедува ОДС на корисниците на дистрибутивната мрежа

- 1) Услугите кои ги обезбедува ОДС кон корисниците на дистрибутивната мрежа се:
 - 1) Комерцијални услуги;
 - 2) Информативни услуги;
 - 3) Посебни услуги;
- 2) Комерцијалните услуги ги опфаќаат сите услуги кои се на барање на корисниците на дистрибутивната мрежа и кои се наплаќаат согласно ценовник за услуги на ОДС, претходно одобрен од РКЕ. Доколку комерцијалната услуга не е исполнета согласно комерцијалниот договор за истата, ОДС е должен да го обештети барателот на услугата.
- 3) Кратка листа на комерцијални услуги:
 - 1) Стандарден приклучок
 - 2) Нестандарден приклучок
 - 3) Времен приклучок
 - 4) Дислокација на ЕЕО

- 5) Барање за исклучување од дистрибутивниот систем
 - 6) Услуги поврзани со работа на СН и НН дистрибутивна мрежа
 - 7) Останати услуги.
- 4) Информативните услуги ги опфаќаат сите услуги кои се на барање на корисниците на дистрибутивната мрежа и кои се од информативен карактер и истите не се наплаќаат.
 - 5) Кратка листа на информативни услуги:
 - 1) Одговор на поплаки
 - 2) Одговор на барања
 - 3) Одговор на прашања
 - 4) Давање информации за услуги
 - 6) Посебни услуги опфаќаат услуги кои се на барање на корисник и не се опфатени со горенаведените услуги кои ги обезбедува ОДС и се наплаќаат според посебен договор со ОДС.

Член 69

Индикатори за квалитет на услугите

- 1) Индикатор за квалитет на дадена услуга е времето за одговор на барањето.
- 2) Доколку услугата е од комерцијален карактер, индикатор за квалитет претставува времето на реализација на барањето по доставен доказ за извршена уплата за соодветната барана услуга.
- 3) Доколку комерцијалната услуга опфаќа и технички дел, индикатор за квалитет претставува и времето за реализација на техничкиот дел од побараната и реализирана услуга.
- 4) Доколку услугата е од информативен карактер, индикатор за квалитет претставува времето на доставениот одговор и/или информација.

Член 70

Обврски на ОДС по однос на услугите

- 1) ОДС има обврска да врши мерење и анализа на услугите кои ги обезбедува на своите корисници;
- 2) ОДС има обврска на годишно ниво да ги подобрува индикаторите за квалитет на своите услуги;
- 3) За што е можно поквалитетно следење на квалитетот на услугите, ОДС треба да организира собирање, обработка и база на податоци потребна за пресметување на индикаторите кои го определуваат квалитетот на услугите.
- 4) На основ на вредности за контрола на квалитетот на услугите, ОДС прави пресметки и одредува мерки за подобрување на истите, согласно овие Мрежни правила и важечките стандарди и прописи.
- 5) ОДС има обврска секоја година да доставува извештаи до РКЕ, со релевантни статистички податоци за подобрување на услугите и поплаките поврзани за истите.

6. ОПЕРАТИВНИ ПРАВИЛА

Член 71

Општи принципи

ОДС е надлежен и одговорен за оперативно планирање и за управување на дистрибутивниот систем, и тоа од приклучните места на преносниот систем до крајните корисници, приклучени на дистрибутивниот систем, вклучувајќи ги и мерните уреди кај корисниците.

6.1 ОПЕРАТИВНО ПЛАНИРАЊЕ

Член 72

Вовед

- 1) Оперативното планирање на режимот на работа на дистрибутивниот систем е процес на превентивно превземање на активности за обезбедување на оптимален режим на работа за:
 - 1) сигурна и доверлива испорака со електрична енергија на корисниците на дистрибутивниот систем и
 - 2) реализација на одржување, реконструкција и развој на дистрибутивниот систем, како и приклучување на нови корисници на дистрибутивниот систем.
- 2) ОДС изработува оперативни планови за изградба, реконструкција, редовно и инвестиционо одржување како и за интервентни зафати на дистрибутивниот систем заради осигурување безбеден режим на работа на дистрибутивниот систем.
- 3) ОДС ја усогласува изведбата на оперативните планови со ОЕПС (по потреба) и со засегнатите корисници на дистрибутивниот систем.

Член 73

Оперативни планови

- 1) Со цел обезбедување сигурно, доверливо и ефикасно управување и водење на дистрибутивниот систем, ОДС изготвува оперативни планови, по напонско ниво (110 kV, 35 kV и 6 kV напонско ниво), и тоа:
 - 1) годишен оперативен план, за наредната година, кој ОДС го донесува најдоцна до 30 -ти ноември од тековната година;
 - 2) месечен оперативен план, за наредниот месец, кој ОДС го донесува најдоцна до 25-тиот ден од тековниот месец; и
 - 3) седмичен оперативен план за наредната седмица, кој ОДС го донесува најдоцна до вторник, до 12:00 часот од тековната седмица.

Член 74

Постапка

- 1) ОДС ги собира податоците за корисниците на дистрибутивниот систем, потребни за прогнозирање на тековните/годишните потреби од електрична енергија и моќност, податоци за предвидувањата за месечната потрошувачка, податоци за максималните и минималните оптоварувања на дистрибутивниот систем
- 2) ОДС врши обработка на податоците од став 1 на овој член и оперативна анализа, која опфаќа планирање на тековното работење, режим на работа во реално време и анализа на погонот по случување на настаните и при тоа се презвземаат следните активности:
 - 1) испитувања потребни за планирање на одржувањето на дистрибутивниот систем;
 - 2) пресметка на ангажираноста на капацитетот на дистрибутивниот систем; и
 - 3) проверка на доверливоста на дистрибутивниот систем.

Член 75

Координација за планираните активности во дистрибутивниот систем на точките на поврзување со преносниот систем

- 1) ОДС доставува до ОЕПС, Предлог годишен оперативен план за планирани активности на електроенергетските објекти и опрема, на точките на поврзување со преносниот систем, за наредната година, најдоцна до 31 октомври од тековната година.

- 2) Предлог планот од став 1) на овој член особено содржи:
 - 1) идентификација на електроенергетскиот објект и опремата;
 - 2) планирано времетраење на планираната активност, и
 - 3) предлог за датумот и за часот на почеток на планираната активност или за временски период во кој може да се реализира.
- 3) По извршените консултации и координација меѓу ОЕПС и ОДС, како и со поединечните засегнати корисници, се утврдува Годишен оперативен план за планирани активности на електроенергетските објекти и опрема, на точките на поврзување со преносниот систем, за наредната година, најдоцна до 30 ноември од тековната година.
- 4) Планот од став 3) на овој член може да се измени само со согласност дадена од ОЕПС и засегнатите корисници.

Член 76

План за одржување на дистрибутивниот систем

- 1) ОДС изготвува План за одржување на дистрибутивниот систем за наредната година најдоцна до 30-ти ноември од тековната година и го доставува до РКЕ.
- 2) При изработката на планот од став 1) на овој член се земаат во предвид предлог плановите за одржување на производните постројки доставени од производителите и извршените консултации и усогласувања на одделните корисници на дистрибутивниот систем. Производителите на електрична енергија најдоцна до 30 септември од тековната година доставуваат до ОДС, предлог - план за одржување на производните постројки за наредната година.

Член 77

Процедури за исклучување

- 1) ОДС по претходно одобрување од РКЕ треба да донесе и објави процедури за исклучување на објекти или на делови од дистрибутивниот систем, опфатени со планот за одржување на дистрибутивниот систем член 76 од овие Мрежни правила.

6.2 УПРАВУВАЊЕ СО ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 78

Вовед

- 1) Целта на управувањето со дистрибутивниот систем е да се обезбеди доверлива и квалитетна испорака на електрична енергија на корисниците на дистрибутивниот систем, согласно Законот за енергетика, овие Мрежни правила и важечките технички стандарди и прописи.
- 2) Управувањето со дистрибутивниот систем ги опфаќа следните активности:
 - 1) надзор и контрола на работата на дистрибутивниот систем;
 - 2) оперативно управување со дистрибутивниот систем;
 - 3) спроведување на оперативните планови,
 - 4) детектирање и лоцирање на дефектите и ограничување на влијанието на пречките од дефектите настанати во дистрибутивниот систем,
 - 5) усогласување на манипулациите во дистрибутивниот систем со ОЕПС, и
 - 6) обезбедување на дополнителни услуги во дистрибутивниот систем по барање на корисниците на дистрибутивниот систем.

Член 79

Надзор и контрола на работата на дистрибутивниот систем

- 1) ОДС врши надзор и контрола на работата на дистрибутивниот систем, врз основа на информациите добиени од:
 - 1) Командните центри на двете трафостаници ТС Север и ТС Југ во Подружница Енергетика и ADVANCED системот во дирекција.
 - 2) ОЕПС, преку писмени дописи, факсови, електронска пошта и преку далечинско отчитување на податоци (on-line), од системите за далечинско управување;
 - 3) трансформаторски станици, во кои постои 24-часовен персонал (вклопничари) со евиденција со писмени записи;
 - 4) производителите, преку телефон, електронски или писмени записи, и на друг начин;
 - 5) службите за одржување и дежурните електромонтери, преку телефон и со писмени дописи.

Член 80

Планирање на телекомуникациски системи

- 1) ОДС е должен да обезбеди ефикасна комуникација меѓу дистрибутивниот диспечерски центар и трансформаторските станици од дистрибутивниот систем, поради што е потребно да планира развој на телекомуникациските системи за управување на дистрибутивниот систем.

Член 81

Размена на информациите за оперативно водење на дистрибутивниот систем

- 1) ОДС разменува информации за одредена точка од дистрибутивниот систем со ОЕПС и со одредени корисници на дистрибутивниот систем, особено за:
- 2) положбата на одделна разделна опрема;
 - 1) вредноста на одделни мерни големини (струјата, напонот, активната и реактивната моќност, фреквенцијата);
 - 2) одделни аларми од делот на трансформаторската станица;
 - 3) податоците за дејствување на заштитата во трансформаторската станица;
 - 4) настаните на местото на разграничување.

Член 82

Анализа на работата на дистрибутивниот систем

- 1) ОДС дневно извршува анализа на работата на дистрибутивниот систем и подготвува месечни, полугодишни и годишни извештаи за вклопните состојби на дистрибутивниот систем, за настаните и за загубите во дистрибутивниот систем.
- 2) Врз основа на анализите, ОДС подготвува статистички извештај за нарушувањата во дистрибутивниот систем и истот го доставува до РКЕ, по нивно барање.
- 3) Врз основа на анализата на работата на дистрибутивниот систем, ОДС предлага и/или презема мерки за подобрување на сигурноста на работата на дистрибутивниот систем.

Член 83

Загуби во дистрибутивниот систем

- 1) ОДС ги следи, ги анализира и ги пресметува загубите во дистрибутивниот систем.
- 2) ОДС е должен да изработи План за намалување на загубите во дистрибутивниот систем до РКЕ, заради одобрување.
- 3) ОДС предлага решенија и презема мерки за намалување на загубите, при што е потребно да бидат исполнети условите за нормален режим на работа на дистрибутивниот систем.
- 4) ОДС доставува годишни извештаи до РКЕ за реализација на планот од став 2) на овој член како и за преземените мерки за намалување на загубите во дистрибутивниот систем доколку се превземени одредени активности за намалување на загубите.

Член 84

Режим на работа на дистрибутивниот систем

Работењето на дистрибутивниот систем може да биде во нормален режим на работа, во нарушен режим на работа и во вонреден режим на работа.

Член 85

Нормален режим на работа на дистрибутивниот систем

Нормален режим на работа на дистрибутивниот систем е кога:

- 1) потрошувачите се снабдуваат со електрична енергија преку дистрибутивниот систем;
- 2) производителите на електрична енергија испорачуваат електрична енергија преку дистрибутивниот систем;
- 3) напоните во мрежата, како и во точката на приклучување на корисниците на дистрибутивниот систем, се во пропишаните граници на отстапување од номиналниот напон;
- 4) оптоварувањата на сите елементи на дистрибутивниот систем се помали од технички дозволените вредности; и
- 5) моќностите на куса врска во сите јазли на дистрибутивниот систем се помали од прекинувачката моќност на соодветните прекинувачи.

Член 86

Нарушен режим на работа

- 1) Нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем е кога постојат отстапувања од нормалниот режим на работа, дефиниран во Член 85 од овие Мрежни правила.

- 2) Во случај на појава на нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем, ОДС е надлежен и одговорен за спроведување на сите потребни мерки за:
 - 1) локализирање и изолирање на причините за нарушениот режим на работа;
 - 2) спречување на понатамошно ширење на нарушувањето;
 - 3) обезбедување на снабдување со електрична енергија, на што е можно поголем број корисници; и
 - 4) воспоставување на нормален режим на работа.
- 3) При примена на мерките во услови на нарушен режим на работа, ОДС е должен да ги утврди причините за нарушениот режим и да воспостави нова конфигурација на дистрибутивниот систем, врз основа на добиените информации согласно член 85 од овие Мрежни правила.

Член 87

Обезбедување информации во услови на нарушен режим на работа

- 1) При нарушен режим на работа на дистрибутивниот систем, по барање на ОДС, корисниците на дистрибутивниот систем се должни да достават соодветни информации, поврзани со појавата на нарушениот режим на работа.
- 2) ОДС треба да ги зачува сите записи за нарушениот режим на работа на дистрибутивниот систем.
- 3) На барање на корисникот на дистрибутивниот систем, ОДС треба да обезбеди увид во записот за нарушениот режим на работа.

Член 88

Вонреден режим на работа

- 1) Вонреден режим на работа на дистрибутивниот систем настанува во случаи кога постои опасност од прекин на испораката со електрична енергија на голем дистрибутивен регион при испаѓање на дел од дистрибутивниот систем или кога постои опасност од распаѓање на електроенергетскиот систем поради:
 - 1) испаѓање на дел од преносниот систем;
 - 2) испаѓање на производни единици;
 - 3) пад на фреквенцијата во електроенергетскиот систем на 49,00 Hz, или под 49,00 Hz
 - 4) преоптоварување на дел од опремата;
 - 5) недостиг на енергија.
- 2) Во случај на вонреден режим на работа на дистрибутивниот систем или на електроенергетскиот систем, ОДС може, без претходна најава, да исклучи одредени корисници на дистрибутивниот систем заради спречување на понатамошно ширење на нарушувањата.
- 3) ОДС е должен да постапува согласно Законот за енергетика и Уредбата за прогасување на енергетска кризна состојба.

Член 89

Договор за управување со електроенергетски објекти

- 1) Корисникот на дистрибутивниот систем може да побара од ОДС да врши управување на електроенергетски објекти во сопственост на корисникот, за што двете страни склучуваат Договор за управување со електроенергетскиот објект.
- 2) Доколку договорот од став (1) на овој член не се склучи, корисникот на дистрибутивниот систем е должен да му овозможи на ОДС пристап до неговиот електроенергетски објект и да му овозможи управување со дистрибутивниот систем.

Член 90

Одговорност на производител на електрична енергија

- 1) Производителот на електрична енергија е должен да обезбеди далечински пренос на податоците и далечинско управување со прекинувачите на моќност.
- 2) Производителот на електрична енергија е должен да обезбеди функционалност на електричната централа, како и паралелна работа со дистрибутивниот систем.
- 3) Во случај на нарушен режим на електричната централа или привремена спреченост за работа, производителот на електрична енергија е должен да го извести ОДС.
- 4) ОДС е должен да го извести производителот на електрична енергија за прекилот или ограничувањето во превземањето на електрична енергија од електричната централа.
- 5) Производителот на електрична енергија треба да прави редовни прегледи, испитувања на опремата за заштита и опремата која ја осигурува паралелната работа на електричната централа. Извештаите од извршените прегледи, испитувања и мерења, производителот на електрична енергија треба да му ги достави на ОДС на негово барање.

- 6) Производителот е должен навремено да доставува годишни, месечни, неделни и дневни планови за производство на електрична енергија до ОДС.

Член 91

План за ограничување на потрошувачката

- 1) ОДС е должен да изготви план за ограничување на потрошувачката, кој треба да е во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија.
- 2) Планот од став (1) на овој член содржи постапки со кои се дефинира начинот на органичување на потрошувачката со намалување на напонот и/или преку исклучување на одредени корисници на дистрибутивниот систем, во случај на вонреден режим на работа и виша сила.
- 3) Со планот од став (1) на овој член се дефинираат групи на корисници на дистрибутивниот систем кои ќе бидат исклучени, како и распоред и времетраење на исклучувањето на овие групи, во зависност од големината на недостатокот на моќноста или на електричната енергија во електроенергетскиот систем.
- 4) Во случај на ограничување на потрошувачката, во согласност со планот од став (1) од овој член, ОДС и снабдувачот немаат обврска неиспорачаната електрична енергија дополнително да им ја испорачаат на корисниците на дистрибутивниот систем.

Член 92

Ургентно намалување на оптоварувањето

- 1) ОДС е должен веднаш да дејствува оперативно по барање на ОЕПС, во случај на нарушен и вонреден режим на работа.
- 2) Во случаите од став (1) од овој член, ОДС има право, преку системот за далечинско управување или преку елементите за управување по одделни трансформаторски станици во кои постои 24-часовен персонал (вклопничари), да исклучи одредена група корисници.
- 3) По престанувањето на причините за привременото исклучување, ОДС, што е можно побрзо, повторно ги приклучува корисниците на дистрибутивниот систем.
- 4) ОДС е должен да ги информира корисниците на дистрибутивниот систем за превземените дејства од став (1) на овој член.
- 5) ОДС е должен да достави информација до РКЕ за превземените дејства од став (1) на овој член.

Член 93

Исклучување на корисник на дистрибутивниот систем

- 1) ОДС има право да го исклучи корисникот на дистрибутивниот систем во случај ако:
 - 1) Во случај на неовластено превземање на електрична енергија во согласност со член 136 од овие Мрежни правила;
 - 2) Корисникот не дозволува пристап на имотот кој е во негова сопственост или во негово владение заради спречување ОДС да врши мерење, отчитување, контрола, бажарење, замена, вградување, дислокација на мерни уреди и на опрема, или да утврдат дали се врши кражба на електрична енергија преку приклучокот;
 - 3) Постоечкиот корисник одбие и не склучи Договор за снабдување со електрична енергија со снабдувачот;
 - 4) Исклучувањето на корисникот е наложено од страна на надлежен суд или друг надлежен орган;
 - 5) Користењето на електроенергетските објекти, опремата и инсталациите од корисникот на дистрибутивниот систем предизвикува непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето и имотот;
 - 6) Корисникот побара од ОДС исклучување од дистрибутивниот систем;
 - 7) Истече рокот на важење на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивниот систем издадено во согласност со член 26 од овие Мрежни правила;
 - 8) Исклучување на корисникот по барање на снабдувачот, во согласност со одредбите од правилата за снабдување со електрична енергија.
- 2) По престанувањето на причините за исклучување на корисникот на дистрибутивниот систем, од ставот (1) на овој член, ОДС ќе изврши повторно приклучување на корисникот на дистрибутивниот систем, кој е должен да плати надомест, во согласност со ценовник кој, по претходно одобрување од РКЕ, го донесува и го објавува ОДС.

6.3 ЗАЕДНИЧКИ ОПЕРАТИВНИ ИНФОРМАЦИИ

Член 94

Вовед

- 1) ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем се должни да разменуваат оперативни информации, особено за:
 - 1) проценката на можните ризици и преземањето на соодветни интервенции;
 - 2) за одредени интервенции и настани;
 - 3) анализите на импликациите на одредена интервенција или на настан во дистрибутивниот систем; и
 - 4) информациите од заеднички истраги на одредени настани.

Член 95

Известувања за интервенциите

- 1) Корисниците на дистрибутивниот систем треба да доставуваат известувања за планираните интервенции врз прекинувачката опрема до ОДС најдоцна 72 часа пред планираниот почеток на интервенцијата.
- 2) Производителот на електрична енергија треба да доставува известувања за синхронизацијата на генераторските единици до ОДС.
- 3) Известувањата од ставот (1) и (2) на овој член треба да содржат доволно податоци за интервенцијата, за да се овозможи ОДС да ги анализира и оцени последиците и ризиците од планираната интервенција врз работата на дистрибутивниот систем.
- 4) По усогласувањето на известувањата помеѓу ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем, ОДС навремено ги врши потребните подготвителни работи во дистрибутивниот систем и ги известува корисниците опфатени со планираната интервенција.

Член 96

Известувања за настани во дистрибутивниот систем

- 1) Корисниците на дистрибутивниот систем се должни да доставуваат до ОДС известувања кои содржат податоци за настани во дистрибутивниот систем за следните случаи:
 - 1) кога погонските услови на електроенергетскиот објект или на дел од опремата го надминуваат дозволеният капацитет и можат да претставуваат ризик за лицата што работат со нив;
 - 2) при активирање на кој било аларм или индикација за работни услови кои отстапуваат од нормалните;
 - 3) при нарушувања во испораката со електрична енергија;
 - 4) при прекин или при дефект во електроенергетскиот објект или на дел од опремата;
 - 5) при прекин или при дефект на системот за управување, системот за комуникации, или на мерниот систем;
 - 6) при инциденти поврзани со луѓе; и
 - 7) при пожари, еколошки инциденти и при други ургентни настани кои имале неповолно влијание врз нормалниот режим на работа.
- 2) Во случај кога се работи за точките на приклучување со преносниот систем, ОДС е должен да ги доставува известувањата за случаите од ставот (1) на овој член до ОЕПС.

6.4 ПРОГНОЗИ ЗА ПОТРЕБИТЕ ОД ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ЗА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 97

Годишни и петгодишни прогнози

- 1) ОДС изработува и најдоцна до 31 октомври секоја година доставува до РКЕ едногодишни и петгодишни прогнози за потребите од електрична енергија за дистрибутивниот систем со кој управува.

Член 98
Доставување на податоци

- 1) За изработка на прогнозите од Член 97 од овие Мрежни правила, потребно е да се достават следните податоци до ОДС:
 - 1) Снабдувачите до 15 октомври секоја година да достават објективни проценки за минимална и максимална моќност MW и MVAh превземена од ОДС или од производител по месеци за периодот за кој се однесува прогнозата;
 - 2) Снабдувачите до 15 октомври секоја година да достават објективна проценка на потрошувачката на електрична енергија (MWh и MVAh) по месеци за периодот за кој се однесува прогнозата;
 - 3) Производителот на електрична енергија треба да достави до крајот на јули секоја година објективна проценка за производство на електрична енергија и моќност за секој произведен капацитет, за секој месец од годината.

6.5 КООРДИНАЦИЈА НА БЕЗБЕДНОСТА

Член 99
Систем за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем

- 1) ОДС воспоставува систем за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем и донесува правила и упатства во кои се дефинираат принципите и постапките за безбедносните мерки и процеси за работа, а кои произлегуваат од закон, технички стандарди и прописи.
- 2) Корисникот на дистрибутивниот систем е должен да се придржува кон воспоставениот системот за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем.
- 3) Системот за координација на безбедност во дистрибутивниот систем треба да го вклучува и следното:
 - 1) водење на диспечерска книга
 - 2) описот на планираните зафати, тестирања или на мониторинг на елементите на дистрибутивниот систем и усвоените процеси за работа;
 - 3) потребните безбедносни мерки за заштита при работа и заштита на околината ; и
 - 4) временскиот распоред на потребните известувања при усвоениот процес на работа.
- 4) ОДС е должен да води диспечерска книга, записи за доверливост на системите за комуникација, податоци од системот за надзор и управување, мерни податоци и истите е должен да ги чува најмалку десет години.

Член 100
Документација за Системот за координација на безбедноста

- 1) ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем треба, секој во сопствениот систем за документација за настани и интервенции во дистрибутивниот систем, да ја внесат и целата документација за преземените безбедносни мерки за заштита при работа и за заштита на околината, предвидени со Системот за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем на точките на приклучување на корисникот на дистрибутивниот систем.
- 2) Оваа документација треба да биде чувана најмалку пет години од моментот на настанот или на интервенцијата.

Член 101
Систем за координација на безбедноста на точките на поврзување со преносниот систем

- 1) Работата и управувањето со далекуводните полиња во кои постојат точки на поврзување меѓу преносниот и дистрибутивниот систем се дефинирани помеѓу ОДС и ОПС со посебен протокол, кој вклучува и мерки за безбедно работење и заштита на околината, кои се дел од Системот за координација на безбедноста во преносниот и дистрибутивниот систем.
- 2) Системот за координација на безбедноста во дистрибутивниот систем треба да опфати и снимање и архивирање на преземените мерки, во согласност со пропишаните безбедносни постапки, кога се изведува работа на електроенергетски објект и/или на опрема на границата на разграничување и на управување.

Член 102
Примена на Системот за координација на безбедноста

- 1) За секоја интервенција во точките на поврзување на преносниот и дистрибутивниот систем треба да се води документација со соодветни обрасци, договорени и прифатени од двете страни.
- 2) Во обрасците треба да се наведат сите потребни постапки за реализирање на предвидената интервенција, вклучувајќи и исклучувања, изолирање на работното место од пробив на напон, потребни заземјувања, опис на предвидената интервенција, како и кој е одговорен за обезбедувањето на мерките за безбедноста, односно да биде опфатен

целокупниот процес за реализација. По извршената интервенција треба да бидат дефинирани активностите/постапките за повторно воспоставување на нормалниот режим на работа на дистрибутивниот систем.

- 3) По извршувањето на интервенцијата потребно е да се изготви извештај за почитување на постапките, предвидени со системот за координација на безбедноста, прифатен од ОДС и ОПС.

Член 103

Безбедност за заштита на околината

- 1) При секоја интервенција во дистрибутивниот систем, потребно е да се осигура безбедноста на околината на местото на интервенцијата, од аспект на исполнување на стандардите за заштита на животната средина.
- 2) Доколку при одделни интервенции постојат ризици од контаминација или слично, треба да се преземат следните мерки за безбедност на околината:
 - 1) запознавање на персоналот со потенцијалните ризици;
 - 2) обезбедување на деконтаминиращка опрема и материјали и
 - 3) пропишување процедура за постапки во таков случај.

6.6 ОДРЖУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНИОТ СИСТЕМ

Член 104

Поим за одржување

Под одржување на дистрибутивниот систем се подразбира збир од организирани технички и административни активности кои треба да бидат преземени со цел да се зачуваат во најдобра оперативна состојба, односно техничка исправност, електроенергетските објекти кои се дел од дистрибутивниот систем.

Член 105

Упатства и прирачници за одржување

- 1) ОДС треба да изработи соодветни упатства-прирачници за одржување на дистрибутивниот систем, со дефинирани активности, дефиниран обем и зачестеност, односно периодичност на нивното извршување, како и начинот и формата на нивно документирање, како што се прегледи и контроли, испитувања, ревизии и ремонти на објектите.
- 2) Упатствата-прирачниците за одржување ОДС ги изработува за надземни подземни водови по напонско ниво и трансформаторски станици по трансформација, кои се во негова сопственост.

Член 106

Активности за одржување

Во одржувањето на дистрибутивниот систем треба да бидат опфатени:

- 1) активности со кои треба да се утврдуваат состојбите на поединечните делови и елементи кои го сочинуваат дистрибутивниот систем
 - i) прегледи – контроли; и
 - ii) испитувања и ревизии.
- 2) Активности со кои треба да се доведат во технички исправна состојба поединечните делови и елементи односно дистрибутивниот систем во целина
 - i) поправки и отстранување на недостатоци,
 - ii) отклонување на дефекти, и
 - iii) ремонти.

Член 107

Одржување на објекти кои не се во сопственост на ОДС

- 1) ОДС има обврска за одржување на електроенергетските објекти кои се дел од дистрибутивниот систем и не се во негова сопственост и тоа:
 - 1) Електроенергетски објекти кои се составен дел од дистрибутивниот систем, изградени со средства и се во сопственост на корисници на дистрибутивниот систем, а не се составен дел од приклучокот што го користи исклучиво сопственикот на електроенергетскиот објект.
- 2) За електроенергетските објекти од овој член став (1), ОДС и сопственикот треба да склучат договор со кој ќе бидат регулирани меѓусебните права и обврски што произлегуваат од користењето на објектот од страна на ОДС, со следните основни принципи:

- 1) Обврска на ОДС
 - i) да ги врши превентивните активности како прегледи односно контроли, ревизии и испитувања;
 - ii) да го известува сопственикот за утврдените недостатоци и предлага мерки за нивно отстранување
- 2) Обврска на сопственикот
 - i) да не го попречува понатамошниот развој на дистрибутивниот систем
- 3) Заеднички обврски
 - i) Трошоците за одржување и отстранување на дефекти, да бидат поделени помеѓу ОДС и сопственикот, соодветно на користените капацитети.
 - ii) Во случај на непотпишување на меѓусебен договор, или спор при утврдување на учеството во трошоците за одржување или поправка на дефект, ќе посредува РКЕ.

Член 108

Одржување на објект во сопственост на корисник

- 1) Корисникот кој го изградил со свои средства приклучокот, и го задржал во своја сопственост, и е дел од дистрибутивниот систем, должен е да обезбеди одржување на приклучокот на начин и критериуми кои важат за електроенергетските објекти во сопственост на ОДС. За реализација на оваа обврска должен е да склучи договор за одржување:
 - 1) со ОДС во делот на активности од одржувањето со кои треба да се утврдуваат состојбите на поединечните делови и елементи од приклучокот, со
 - i) прегледи - контроли и
 - ii) испитувања и ревизии
 - 2) со лиценцирана фирма за изградба и одржување на таков вид објекти, во делот на активности од одржувањето, со кои треба да се доведат во технички исправна состојба поединечните делови и елементи од приклучокот со
 - i) поправки и отстранување на недостатоци,
 - ii) отклонување на дефекти, и
 - iii) ремонти

7. ПРАВИЛА ЗА МЕРЕЊЕ

7.1 ВОВЕД

Член 109

Општи принципи

- 1) Со правилата за мерење се одредени условите за мерење, собирање и за размена на измерените параметри на електричната енергија на пресметковните мерни места во дистрибутивниот систем, заради овозможување на транспарентни и недискриминаторни односи помеѓу ОДС, од една страна, и корисниците приклучени на дистрибутивниот систем, од друга страна.
- 2) Овие правила за мерење се применуваат на пресметковните мерни места на корисниците на дистрибутивниот систем, како и на контролните мерни места.
- 3) Со овие правила за мерење се утврдуваат:
 - 1) одговорноста и надлежноста на ОДС и на корисниците на дистрибутивниот систем;
 - 2) техничките и погонските карактеристики на мерните уреди;
 - 3) класата на точност на броилата и мерните трансформатори;
 - 4) одобрувањето и регистрирање на броилата;
 - 5) извршувањето на мерните услуги; и
 - 6) сопственоста над мерната опрема.

7.2 МЕСТО НА ИСПОРАКА НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И ПРЕСМЕТКОВНО МЕРНО МЕСТО

Член 110

Место на испорака

- 1) Местото на испорака на електрична енергија го утврдува ОДС, во зависност од техничките можности на самото место и истото може да биде во или надвор од границите на имотот на корисникот на дистрибутивниот систем.

Член 111

Пресметковно мерно место

- 1) На пресметковното мерно место се вградуваат и се користат исклучиво броила и мерни трансформатори кои имаат типско одобрение и важечки сертификат.
- 2) Местоположбата на пресметковното мерно место ја утврдува ОДС.
- 3) Пресметковното мерно место во секое време мора да биде пристапно за ОДС, за снабдувачот и за корисникот на дистрибутивниот систем, заради контрола, вградување, надзор, одржување, замена на мерната опрема, и/или читање на мерните уреди, исклучување на корисникот кога постапува спротивно на овие Мрежни правила и исклучување на потрошувачот по барање на снабдувачот.

Член 112

Контролно мерно место

- 1) На мерните места на кои се врши мерење на параметрите на електричната енергија заради пресметка, ОДС може да постави контролни мерни уреди заради контрола на пресметковното мерно место.
- 2) Местоположбата на контролните мерни уреди ја утврдува ОДС.
- 3) Мерните уреди поставени на контролно мерно место треба да бидат со исти или подобри мерни карактеристики и класи на точност со мерните уреди на пресметковното мерно место.

7.2.1 Мерна опрема

Член 113

Мерна опрема

- 1) Мерната опрема е во сопственост на ОДС.
- 2) Составот, карактеристиките и местоположбата на мерната опрема ги одредува ОДС.
- 3) ОДС е должен да води грижа за документацијата за мерната опрема.
- 4) Мерната опрема мора да биде сместена во мерни ормари за да се обезбеди заштита од несоодветни температурни услови, од влага и од прашина, како и од оштетувања, од вибрации и од други влијанија.
- 5) Приклучните клеми на мерните трансформатори, мерните приклучни кутии, осигурувачките уреди, броилата и сите нивни елементи, и уредите за управување со тарифи, како и другата опрема, преку која може да се влијае на точноста и исправноста на мерењето и/или на пресметката за електричната енергија и/или моќност, мора да бидат пломбирани, од страна на ОДС.
- 6) ОДС е должен да ги пломбира и/или да ги заклучи мерните ормари.
- 7) ОДС се должни да регистрираат каква било повреда на елементите на мерното место и на пломбата.
- 8) Пломбата мора да го содржи жигот на ОДС и да биде поставена на начин што оневозможува влијание врз мерењето и/или врз пресметката на електричната енергија и/или на моќноста.
- 9) Во случај на директен или далечински компјутерски пристап до мерните податоци, пристапот кон податоците од пресметковното мерно место мора да биде заштитено со однапред доделено право на пристап и тоа за:
 - 1) прибирање на мерните податоци;
 - 2) за промена на времето и датумот;
 - 3) за поставување параметри на наредување, на тарифната програма и на останатите функции;
 - 4) за одредбите на комуникациските параметри.

Член 114

Состав на мерна опрема

- 1) Мерната опрема се состои од соодветна комбинација на:
 - 1) мерни уреди:
 - i) броила,
 - ii) мерни струјни и напонски трансформатори;
 - 2) од мерни и поврзувачки водови и приклучници;
 - 3) од осигурувачки елементи за заштита на мерните, на управувачките и на комуникациските уреди; и
 - 4) од уреди за управување со тарифите:
 - i) уреди за далечинско управување со тарифите; и
 - ii) компјутерска опрема за тарифирање.
 - 5) од комуникациски уреди и медиуми:
 - i) уреди за складирање на мерните податоци;
 - ii) уреди за далечински пренос на мерните вредности и
 - iii) комуникациски медиуми (сопствени и/или изнајмени парици, оптички кабел, радио врска, GSM и други врски);
 - 6) од уреди за пренапоска заштита на мерните елементи;
 - 7) од останати уреди:
 - i) помошни релеа;
 - ii) напојни единици;
 - iii) напојни или одвојни трансформатори;
 - iv) индикатори; и
 - v) мерни ормари.
- 2) Мерните ормари се во сопственост на ОДС.

Член 115
Броила за електрична енергија

- 1) Броилата за електрична енергија за директно мерење на низок напон се избираат така што вредноста на максималната струја на броилото да биде еднаква или поголема од струјата која одговара на одобрената едновремена максимална моќност.
- 2) Броилата за електрична енергија за индиректно и полуиндиректно мерење мора да овозможат мерење на секундарните мерни големини и вредности на мерните трансформатори. Броилата мора да имаат покажувач на насоката на регистрирање на електричната енергија.
- 3) На пресметковното мерно место каде е потребно двонасочно мерење на електричната енергија, броилата мора да ја мерат и да ја покажуваат електричната енергија во двете насоки.

Член 116
Интервално броило

- 1) Интервалното броило е мерен уред кој мери електрични големини во зададен временски период и истите ги архивира во соодветен капацитет за сместување (меморија).
- 2) Интервалното броило и/или останатата мерна опрема, со функциите за архивирање и за обработка (компјутерска) на мерните податоци, особено во функција на изработка на кривата на оптоварување, мора да обезбедат:
 - 1) соодветен капацитет за сместување на записите за потрошената активна и реактивна енергија и за вредностите на активна и реактивна моќност во мерните периоди;
 - 2) во случај на прекин на напонот, уредот треба да ги архивира сите податоци и да го задржи следењето на времето и датумот, за најмалку 30 дена без напојување;
 - 3) постапката за читање на уредот за архивирани податоци, од страна на системот за собирање на мерните податоци, не смее да ги избрише или да ги измени архивирани податоци;
 - 4) собирање на сите архивирани податоци во уредот, на барање на системот за собирање на мерни податоци и
 - 5) мерните податоци може да се архивираат во интервално броило или во уред за архивирање на податоци.

Член 117
Мерни трансформатори

- 1) Струјните мерни трансформатори се користат при полуиндиректни и индиректни мерења, а напонските мерни трансформатори се користат при индиректни мерења на електрична енергија.
- 2) При полуиндиректно и индиректно мерење на електрична енергија, струјните мерни трансформатори можат да бидат непресповиви или примарно пресповиви или секундарно пресповиви, а напонските мерни трансформатори можат да бидат секундарно пресповиви.
- 3) Секундарната номинална струја на струјниот мерен трансформатор е 5А или 1А.
- 4) Класата на точност на мерното јадро на струјните мерни трансформатори или на намотките на напонскиот мерен трансформатор мора да биде 0,5 или 0,5s или повисока класа на точност, а факторот на сигурност на струјните мерни јадра мора да биде еднаков на 10 или понизок од 10.
- 5) Првото јадро на напонските и струјните мерни трансформатори секогаш се користи само и исклучиво за мерење на пресметковни вредности, а останатите јадра се користат за поврзување на дополнителните уреди, сопственост на ОДС.
- 6) Пристапот на мерните трансформатори, кои се во функција на пресметковните мерења, мора да биде заштитен од можности за злоупотреба од: примарно преспојување, од вадење осигурувачи, од исклучување на разделувачи во мерното поле или од расплетот на секундарните кругови, кои имаат влијание на точноста на мерењето.
- 7) На пресметковното мерно место може да се користат исклучиво мерни трансформатори кои имаат типско одобрение и важечки сертификат.

Член 118
Уреди за управување со тарифите

- 1) Уредите за управување со тарифи кај интервалните броила мора да бидат синхронизирани и нагодени за средноевропско време.
- 2) Вклопните часовници, интегрирани во броилата, се поставени по средноевропско време и на преминот на летно сметање на времето автоматски се поместуваат еден час понапред.
- 3) Со излезниот контакт на уредот за управување со тарифите на броилото, не смее да се управуваат други уреди.
- 4) Со уредот за управување со тарифите со единичен излезен контакт може, како исклучок, да се управуваат и други уреди, но само преку помошно реле кое мора да биде заштитено со плomba.

- 5) Управувачките излези на броилото можат во исклучителни случаи да се користат за управување на други уреди ако тие излези не се потребни.
- 6) Останатите уреди за управување со тарифите мора да одговараат на техничките услови за пресметковни мерни места.

Член 119

Уреди за архивирање на податоци

- 1) Уредите за архивирање на податоците мора да ги имаат следните карактеристики:
 - 1) вграден уред за водење на точното време и можноста за далечинска синхронизација;
 - 2) можност за архивирање на податоците во еден од избраните пресметковни мерни интервали;
 - 3) можност за архивирање на податоците за моќноста и енергијата во избраниот пресметковен мерен интервал;
 - 4) уред за архивирање на податоците од најмалку 30 дена;
 - 5) можност за далечинска и за локална комуникација (поставување параметри и исчитување на уредот за архивирање, со однапред доделено право на пристап);
 - 6) можност за архивирање на податоците и за водење на точното време, најмалку 30 дена од прекин на помошното напојување;
 - 7) можност за архивирање на податоците по пат на импулсни влезови и/или по пат на директна комуникација со броилото;
 - 8) да содржи показател на времето и датумот;
 - 9) можност за локално поставување параметри на уредите, за прифаќање и за бришење на информациите за неправилните состојби;
 - 10) да содржи архива за податоци за сопствените неправилни состојби и за неправилните состојби архивирани преку директна комуникација со броилата и
 - 11) да содржи стандардни точки на поврзување за истовремена далечинска и локална комуникација.

7.2.2 Карактеристики на мерните уреди

Член 120

Карактеристики на мерни уреди за корисниците приклучени на дистрибутивниот систем

- 1) Броилата на пресметковното мерно место на корисниците приклучени на дистрибутивниот систем, мора најмалку да ги имаат следните карактеристики, мерни карактеристики и класи на точност:
 - 1) На низок напон со одобрена едновремена максимална моќност до 80 kW, вклучувајќи и 80 kW:
 - i) директно мерење; и
 - ii) броило за активна енергија со класа на точност 1 (L&G), а за реактивна енергија со класа на точност 2;.
 - 2) На низок напон со одобрена едновремена максимална моќност поголема од 80 kW:
 - i) полуиндиректно мерење;
 - ii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
 - iii) броила за активна енергија со класа на точност 0,5 (L&G), а за реактивна енергија со класа на точност 2;
 - 3) На среден напон:
 - i) индиректно мерење;
 - ii) напонски мерен трансформатор со класа на точност 0,5,
 - iii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
 - iv) броила за активна енергија со класа на точност 0,5 (L&G), а за реактивна енергија класа на точност 2;
 - v) архивирање на кривата на оптоварување; и
 - vi) собирање податоци преку систем за собирање на мерните податоци.
 - 4) На висок напон:
 - i) индиректно мерење;
 - ii) напонски мерен трансформатор со класа на точност 0,5;
 - iii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
 - iv) броила за активна енергија со класа на точност 0,5s (C), а за реактивна енергија со класа на точност 2;
 - v) архивирање на кривата на оптоварување; и
 - vi) собирање податоци преку систем за собирање на мерните податоци;

Член 121

Карактеристики на мерни уреди за производител на електрична енергија

Броилата на пресметковното мерно место на производителите на електрична енергија мора да ги имаат најмалку следните карактеристики, мерни карактеристики и класи на точност:

На среден напон:

- i) индиректно мерење;
- ii) напонски мерен трансформатор со класа на точност 0,5;
- iii) струен мерен трансформатор со класа на точност 0,5 или 0,5s
- iv) броила за активна енергија со класа на точност 0,5 (L&G) за двонасочно мерење, а за реактивна енергија класа на точност 2 за двонасочно мерење;
- v) архивирање на кривата на оптоварување; и
- vi) собирање податоци преку систем за собирање на мерните податоци

7.3 МЕРНИ УСЛУГИ

Член 122

Надлежности за мерните услуги

- 1) ОДС е надлежен за извршување на мерните услуги.
- 2) ОДС ги врши мерните услуги на следниве мерни места:
 - 1) на пресметковните мерни места на корисници на дистрибутивниот систем;
 - 2) на контролните мерни места во сопственост на ОДС.
- 3) Мерни услуги кои ги обезбедува и за кои е надлежен ОДС се:
 - 1) регистрација на броилото од пресметковното мерно место;
 - 2) одржување на опремата на пресметковното мерно место, вклучувајќи и нејзина замена;
 - 3) собирање мерни податоци од пресметковните мерни места;
 - 4) проверка и потврда на точноста на мерните податоци;
 - 5) управување и архивирање на мерните податоци; и
 - 6) архивирање на документација за пресметковните мерни места.
- 4) Мерните услуги од контролните броила во сопственост на ОДС, ги обезбедува ОДС, и тие се следните:
 - 1) регистрација на броилото од контролното мерно место;
 - 2) одржување на опремата на контролното мерно место, вклучувајќи и нејзина замена;
 - 3) собирање мерни податоци од контролните мерни места;
 - 4) проверка и потврда на точноста на мерните податоци,
 - 5) управување и архивирање на мерните податоци и
 - 6) архивирање на документација за контролните мерни места.

7.3.1 Набавка, вградување и замена на мерна опрема

Член 123

Набавка, вградување и замена на мерната опрема

- 1) ОДС врши набавка, вградување и замена на мерната опрема во согласност со Законот за енергетика, со техничките прописи и со одредбите од Мрежните правила.
- 2) Корисникот на дистрибутивниот систем може да бара вградување броило со поголем број функции и/или со подобри карактеристики во однос на броилата кои ги вградува ОДС. Доколку постојат технички услови, ОДС е должен да ја вгради бараната опрема, а трошоците за набавка и за монтажа на опремата се на сметка на корисникот на дистрибутивниот систем.
- 3) Мерната опрема се вградува во согласност со Законот за енергетика, со техничките прописи и со одредбите од овие Мрежни правила.
- 4) ОДС има право да ги замени со нови постојните броила во сопственост на корисниците на дистрибутивната мрежа во рокови утврдени со овие Мрежни правила.
- 5) Ново поставените броила се во сопственост на ОДС, и трошоците за замена на броилата се на сметка на ОДС.

- 6) Локацијата на мерните уреди ја утврдува ОДС систем во зависност од техничките можности на лице место и истата може да биде во или надвор од границите на имотот на корисниците приклучени на дистрибутивната мрежа.
- 7) Ако ОДС утврди дека при замена на постојниот мерен уред во сопственост на корисникот е потребно да се изврши дислокација на мерното место, должен е на своја сметка да ја изведе дислокацијата со минимално нарушување на обезбедувањето на услугата на корисникот.
- 8) Штетите врз имотот на корисникот настанати како последица на дислокацијата на мерното место, ОДС е должен да ги надомести.

7.3.2 Одржување

Член 124

Одржување на мерната опрема

- 1) ОДС е должен на сопствен трошок да ја одржува мерната опрема, во согласност со закон, со техничките прописи и со одредбите од овие Мрежни правила.

Член 125

Неправилно функционирање и поправки на мерната опрема

- 1) Корисникот на дистрибутивниот систем е должен, во најкраток можен рок, да го извести ОДС доколку воочи:
 - 1) оштетување на мерната опрема од мерните места;
 - 2) неправилно функционирање на мерната опрема;
 - 3) кражба на мерната опрема или на останатата опрема;
 - 4) отстранување или оштетување на пломбата и
 - 5) оштетување на мерните ормари.
- 2) Доколку ОДС утврди или биде известен, од страна на корисниците на дистрибутивниот систем, за настанато оштетување и/или за неправилно функционирање на мерната опрема, ОДС е должен да ја поправи или да ја замени опремата, во најкраток можен рок и за тоа писмено да го извести корисникот на дистрибутивниот систем. Во тој случај ОДС ги сноси трошоците за набавка, замена или поправка на мерната опрема, освен кога оштетувањето и/или неправилно функционирање на мерната опрема е настанато по вина на корисникот на дистрибутивниот систем.
- 3) За оштетување или за кражба на броило и/или на останатата мерна опрема, за отстранување на пломби или за оштетување на мерниот ормар, вградени на имот на корисникот на дистрибутивниот систем, е одговорен корисникот на дистрибутивниот систем. Во тој случај, корисникот на дистрибутивниот систем ги сноси трошоците за набавка, замена или поправка на мерната опрема.

7.3.3 Верификација

Член 126

Верификација на мерните уреди

- 1) ОДС е должен да обезбеди периодична верификација на мерните уреди, во согласност со закон и со друг пропис.
- 2) Верификацијата може да се спроведе со целосно опфаќање на сите броила или по пат на стохастички метод, во согласност со закон и друг пропис.

Член 127

Вонредна верификација на мерната опрема

- 1) Корисниците на дистрибутивниот систем можат писмено да побараат од ОДС вонредна верификација на мерната опрема, доколку се сомневаат во точноста на мерењето на електричната енергија и на моќноста.
- 2) Доколку со вонредната верификација се утврди дека мерната опрема на корисникот на дистрибутивниот систем има поголемо отстапување од дозволеното, во согласност со важечките прописи, трошоците за вонредната верификација и за замената на опремата на пресметковното мерно место ги сноси ОДС.
- 3) Доколку со вонредната верификација се утврди дека мерната опрема на корисникот на дистрибутивниот систем нема поголемо отстапување од дозволеното, во согласност со важечките прописи, трошоците за вонредната верификација ги сноси корисникот на дистрибутивниот систем.

7.4 МЕРНИ ПОДАТОЦИ

Член 128

Мерни податоци

- 1) Мерните податоци се состојат од сите измерени вредности и од нив пресметаните вредности.
- 2) Мерните податоци вклучуваат:
 - 1) измерени, временски зависни вредности за активна и за реактивна енергија и за моќност, добиени од мерната опрема на пресметковното мерно место;
 - 2) пресметани вредности од измерените податоци, обработени од страна на ОДС;
 - 3) проценети или заменети податоци во случај на непостоење или погрешни податоци; и
 - 4) податоци кои се користат за пресметка и други намени.
- 3) Мерните податоци мораат да бидат собрани, обработени и чувани на сигурен и доверлив начин во базата на мерни податоци во период согласно закон. Доколку е започната судска постапка податоците се чуваат се до завршување на истата.
- 4) Базата на мерни податоци мора да овозможи:
 - 1) евиденција на пресметковни и контролни мерни места;
 - 2) евиденција за променети податоци на карактеристиките на мерната опрема и/или на мерното место;
 - 3) податоци за проверка и за потврда за точноста на мерните места;
 - 4) означување на разменетите мерни податоци;
 - 5) обработка на собраните мерни податоци; и
 - 6) размена на податоци помеѓу ОДС и корисниците на дистрибутивниот систем.
- 5) ОДС е сопственик на собраните мерни податоци, односно на базата на мерни податоци.

Член 129

Податоци за пресметковното мерно место

- 1) Општите податоци за пресметковното мерно место содржат:
 - 1) идентификациски код на пресметковно мерно место;
 - 2) податоци за корисникот на дистрибутивниот систем;
 - 3) податоци за адресата на пресметковното мерно место;
 - 4) број на решение за согласноста за приклучување;
 - 5) одобрена едновремена моќност;
 - 6) податоци за мерните големини; и
 - 7) останати општи податоци.
- 2) Податоците за мерната опрема содржат:
 - 1) административни податоци;
 - 2) назив на производителот;
 - 3) тип, сериски број, година на производство и класа на точност;
 - 4) податоци од техничката спецификација (номинална и максимална вредност на јачината на струјата, номинален напон, преносни односи на струјните и напонските мерни трансформатори, спојот на трансформаторите и друго);
 - 5) вредности на импулсот на контактниот импулсен излез/број на вртежи;
 - 6) податоци за поставените параметри на уредите;
 - 7) датум на последно баждарење;
 - 8) службена ознака на типот на мерниот уред;
 - 9) останати податоци.
- 3) Податоците за комуникациската опрема содржат:
 - 1) име на опремата;
 - 2) име на производителот, тип, сериски број и техничка спецификација;
 - 3) име на комуникацискиот протокол;
 - 4) телефонски броеви за остварување врска;
 - 5) идентификација за корисникот на телекомуникациската мрежа и право на пристап;

- 6) право на пристап (авторизација за читање и/или упис) и
- 7) останати податоци.

Член 130

Собирање на мерните податоци

- 1) За собирање на мерните податоци од пресметковните мерни места е одговорен ОДС и е должен да ги преземе сите потребни мерки за навремено собирање на податоците во соодветни пресметковни мерни интервали.
- 2) ОДС собира мерни податоци за корисникот на дистрибутивниот систем преку отчитување на мерните уреди на пресметковните мерни места, и тоа:
 - 1) со непосредно отчитување на мерните уреди;
 - 2) со далечинско отчитување на мерните податоци и
- 3) Системот за собирање на мерните податоци од електронските мерни уреди мора да биде синхронизиран и да биде наместен според средноевропско време.

7.4.1 Проверка и потврда на точноста на мерните податоци

Член 131

Проверка и потврда

- 1) ОДС е одговорен за проверка на собраните мерни податоци.
- 2) Проверката на мерните податоци, собрани со непосредно отчитување на мерните уреди опфаќа:
 - 1) проверка на идентификацискиот код на пресметковното мерно место и
 - 2) користење автоматизирани компјутерски постапки за проверка и потврдување на мерните податоци.
- 3) Проверката на мерните податоци собрани со далечинско исчитување опфаќа:
 - 1) проверка на целокупноста на собраните податоци;
 - 2) преглед и анализа на собраните информации за неправилни состојби на мерната опрема и
 - 3) постапка за проверка на точноста на мерењето.
- 4) Доколку постојат разлики меѓу собраните податоци од мерните уреди на корисникот на дистрибутивниот систем и податоците во базата на мерните податоци, се врши дополнителна, непосредна контрола на самото пресметковно место.
- 5) Доколку се утврди дека параметрите на мерните уреди се идентични со параметрите во базата на мерните податоци, се смета дека истите се потврдени.

7.4.2 Управување со мерните податоци

Член 132

Управување со мерните податоци

- 1) ОДС е одговорен за управување со собраните и со потврдените мерни податоци.
- 2) Управувањето со мерните податоци подразбира:
 - 1) архивирање и чување на потврдените мерни податоци во базата на мерни податоци;
 - 2) процена и замена на мерните податоци;
 - 3) обработка на потврдените мерни податоци во форма за пресметка;
 - 4) обезбедување достапност на обработените мерни податоци за пресметка и за наплата; и
 - 5) обезбедување достапност на мерните податоци за анализа, за планирање и за други потреби.

Член 133

Идентификациски код

- 1) На секое пресметковно мерно место и на секој корисник на дистрибутивниот систем му се доделува посебен идентификациски код, во согласност со идентификациската шема.

Член 134

Пристап до мерните податоци

- 1) ОДС е должен да овозможи пристап до мерните податоци согласно закон, овие Мрежни правила и други прописи и
- 2) ОДС има право на пристап до мерните податоци кои се наоѓаат кај ОЕПС, а се однесуваат на пресметковните мерни места на точките на поврзување на преносниот и дистрибутивниот систем.

Член 135

Тајност и заштита на мерните податоци

- 1) ОДС е должен да преземе мерки за обезбедување тајност и заштита на мерните податоци.
- 2) Давањето или овозможувањето пристап до мерните податоци е дозволено исклучиво под услови и со цели дефинирани со Законот за енергетика, други закони овие Мрежни правила и други прописи, и/или во согласност со корисниците на дистрибутивниот систем.

8. НЕОВЛАСТЕНО ПРЕВЗЕМАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА И/ИЛИ МОЌНОСТ

Член 136

Случаи на неовластено превземање на електрична енергија

- 1) Под неовластено превземање на електричната енергија се подразбираат следните случаи:
 - 1) ако корисникот извршил приклучување на својот објект на дистрибутивната мрежа, без Решение за согласност за приклучување издадено од ОДС;
 - 2) по исклучување на корисникот од дистрибутивната мрежа од страна на ОДС, корисникот повторно самоволно се приклучил на дистрибутивната мрежа;
 - 3) ако корисникот извршил манипулација врз мерниот уред при што превзема нерегистрирана количина на електрична енергија;
 - 4) ако корисникот превзема нерегистрирана количина на електрична енергија без мерна опрема;
 - 5) ако корисникот извршил премостување на мерната опрема, при што превзема нерегистрирана количина на електрична енергија;
 - 6) ако корисникот вградил мерна опрема која не е одобрена и/или вградена од ОДС;
 - 7) ако корисникот превзема електрична енергија преку оштетена мерна опрема и/или заштитната пломба е отстранета, со што е оневозможено правилно регистрирање на превземената количина на електрична енергија.

Член 137

Надоместок за неовластено превземање на електрична енергија

- 1) За неовластеното превземање на електрична енергија, ОДС пресметува надоместок за неовластено превземена електрична енергија, кој се состои од:
 - 1) надоместок за активна електрична енергија;
 - 2) надоместок за прекумерно предадена реактивна електрична енергија;
 - 3) надоместок за активна моќност;
 - 4) надоместок за останати трошоци предизвикани со неовластеното превземање на електрична енергија кој ги вклучува трошоците за замена и набавка на опремата која е оштетена при неовластеното превземање на електрична енергија.

Член 138

Период и цени за пресметка на надоместок за неовластено користење на електрична енергија

- 1) Максималниот период за пресметка на неовластено користење на електрична енергија изнесува 1 (една) година наназад од денот на утврдување на неовластеното користење на електрична енергија.
- 2) Периодот за пресметка на неовластено користење на електрична енергија може да биде пократок од 1 (една) година и во тие случаи ќе се земе датумот од документацијата на ОДС:
 - 1) моментот на настанување на неовластеното користење, во случај каде истото може да се утврди,
 - 2) последна извршена контрола на мерното место и приклучокот (отчитување на мерниот уред не се смета како контрола на мерното место и приклучокот),
 - 3) замена, одјава и пријава на мерниот уред, или
 - 4) последно востановено неовластено користење на електрична енергија.
- 3) За месец во кој е утврдено неовластено превземање на електрична енергија, се пресметува надоместок за целиот месец.
- 4) За периодот за неовластено користење на електрична енергија ќе се применуваат важечките цени за електрична енергија и моќност за периодот за кој се пресметува неовластено користење на електрична енергија.
- 5) Неовластено превземената електрична енергија се пресметува по цени за време на високи дневни оптоварувања.

Член 139

Надоместок за потрошувачи приклучени на низок напон и среден напон кај кои се мери врвно оптоварување

- 1) Пресметката на надоместок за неовластено превземање на електрична енергија за потрошувачите приклучени на низок напон кај кои се мери врвно оптоварување ќе се пресметува на следниот начин:
 - 1) ако се извршиле дејства кои влијаат на исправната работа на уредот за регистрирање на врвната моќност, пресметковната месечна активна моќност се утврдува на вредност која е еднаква на:
 - i) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е номиналната струја на главната ограничувачка струјна склопка или номиналната струја на главните осигурувачи (стандарден патрон), во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред мерните уреди, но преку главната ограничувачка струјна склопка, односно преку главни осигурувачи,
 - ii) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е дозволеното струјно оптоварување на секундарниот проводник (во зависност од видот и пресекот) преку кој се поврзува внатрешниот приклучок, во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред главната ограничувачка струјна склопка, односно пред главните осигурувачи, или
 - iii) номиналната моќност на енергетскиот трансформатор на потрошувачот во случај ако трансформаторот е само за потребите на потрошувачот при што се изедначуваат киловолтамперите (kVA) со киловатите (kW).
 - 2) Ако се извршиле дејства кои влијаат на исправната работа на уредите за мерење и регистрација на потрошената електрична енергија, пресметката за месечна количина на неовластено превземена електрична енергија се утврдува како производ на пресметковната месечна активна моќност и:
 - i) 100 часови кај едноменско работење;
 - ii) 200 часови кај двосменско работење; и
 - iii) 300 часови кај тросменско работење.

Член 140

Надоместок за потрошувачи приклучени на низок напон кај кои не се мери врвно оптоварување

- 1) Пресметката на надоместок за неовластено превземање на електрична енергија на потрошувачите кај кои не се мери врвна моќност ќе се пресметува на следниот начин:
 - 1) Ако се извршиле дејствија кои влијаат на нерегистрирање на целокупната превземена електрична енергија, пресметковната месечна активна моќност се утврдува на вредност која е еднаква на:
 - i) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е номиналната струја на главната ограничувачка струјна склопка или номиналната струја на главните осигурувачи (стандарден патрон), во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред мерните уреди, но преку главната ограничувачка струјна склопка, односно преку главни осигурувачи,
 - ii) производ од бројот на фази, фазниот напон и пресметковната струја, каде што пресметковната струја е дозволеното струјно оптоварување на секундарниот проводник (во зависност од видот и пресекот) преку кој се поврзува внатрешниот приклучок, во колку неовластеното превземање на електричната енергија се врши пред главната ограничувачка струјна склопка, односно пред главните осигурувачи, или
- 2) За потрошувачите кај кои не се мери врвна моќност, превземената месечна електрична енергија се пресметува на тој начин што пресметковната месечна активна моќност се множи со 150 часови.

Член 141

Манипулација на фаза

- 1) Во случаите на неовластеното превземање на електричната енергија кога корисникот извршил манипулација на одредена/одредени фази, надоместокот за неовластено превземена електрична енергија и/или моќност се однесува само за манипулираната/манипулираните фази.

8.1 ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА НЕОВЛАСТЕНО ПРЕВЗЕМАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Член 142

Собирање на податоци за откривање на неовластено превземање на електрична енергија

- 1) Собирање на податоци за откривање на неовластено превземање на електрична енергија се врши при:
 - 1) Редовно отчитување на мерните уреди
 - 2) Анализа на потрошувачка на електрична енергија
 - 3) Анализа на загуби на определени подрачја
 - 4) Оптоварување на елементите од дистрибутивната мрежа во однос на испорачана електрична енергија
 - 5) Одржување на мерно место и на приклучокот
 - 6) Редовна или вонредна верификација на мерна опрема
 - 7) Пријава од страна на вработен во ОДС или од трето лице
- 2) Врз основа на податоците од став 1 на овој член, за мерното место и/или на мерната опрема за кои постои сомневање дека неовластено се превзема електрична енергија, ОДС изготвува работен налог за контрола на мерно место и/или мерна опрема.
- 3) Во случај кога ќе се открие неовластено превземање на електрична енергија, при извршување на било кои други редовни активности (замена на мерен уред, исклучување, одржување, постапување по барање на потрошувач, отстранување на дефекти, итн) од страна на стручните лица на ОДС, се изготвува Записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија, без претходно издаден работен налог.

Член 143

Контрола на мерно место и мерна опрема

- 1) Контрола на мерното место и/или на мерната опрема вршат стручни лица на ОДС. Неовластено превземање на електрична енергија можат да утврдат најмалку две стручни лица на ОДС.
- 2) Стручните лица задолжително треба да поседуваат легитимација издадена од страна на ОДС, која на барање на потрошувачот се должни да ја покажат. Потрошувачот или негов претставник има право да присуствува на контрола на мерното место.
- 3) Доколку при контрола на мерното место и/или на мерната опрема се утврди неовластено превземање на електрична енергија, стручните лица на ОДС задолжително треба да изготват Записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија и да обезбедат доказ (мерна опрема, оштетени пломби, фотографии и т.н.).

Член 144

Работен налог за контрола на мерно место

- 1) За вршење на контрола на мерно место, ОДС издава работен налог за контрола на мерно место и/или на мерна опрема. По извршената контрола на мерното место и/или мерната опрема се врши контрола на наложите и на повратните информации добиени во врска со контролата на мерното место и/или мерната опрема.
- 2) Доколку при извршување на работниот налог за контрола на мерно место се утврди дека постои неовластено превземање на електрична енергија, ОДС се грижи за соодветно зачувување на документацијата (записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија, работен налог за контрола на мерно место, фотографии и т.н.).
- 3) Работниот налог особено содржи:
 - 1) Податоци за пресметковното мерно место;
 - 2) Податоци за контролно мерно место (доколку постои);
 - 3) Податоци за стручните лица на ОДС.

Член 145

Контрола на мерни уреди

- 1) Контрола на мерните уреди може да се прави во соодветна надлежна институција за утврдување на точноста на мерењето (баждарење). Контролата се прави на тој начин што мерните уреди инсталирани кај потрошувачот се заменуваат со нови, а постоечките се носат во соодветна надлежна институција за утврдување на точноста на мерењето (баждарење).
- 2) Доколку при контролата се утврди манипулација во мерниот уред соодветна надлежна институција за утврдување на точноста на мерењето (баждарење) доставува документ за фактичка состојба.

Член 146

Записник за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија

- 1) Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија особено содржи:
 - 1) Податоци за пресметковното мерно место;
 - 2) Податоци за контролно мерно место (доколку постои);
 - 3) Датум на утврдување на неовластено превземање на електрична енергија;
 - 4) Податоци за лицата кои ја извршиле контролата на мерното место и/или мерната опрема ;
 - 5) Начинот на кој е извршено неовластено превземање на електрична енергија;
 - 6) Номинална струја на главните осигурувачи;
 - 7) Вид и пресек на кабелот преку кој се поврзува внатрешниот приклучок;
 - 8) Номинална моќност на трансформаторот за потрошувачи на среден напон;
 - 9) Број на смени (во случај на сменско работење).
- 2) Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија мора да го потпишат најмалку две стручни лица на ОДС и потрошувачот, односно негов претставник, доколку е согласен со записникот. Доколку потрошувачот или неговиот претставник не е согласен со записникот, тогаш треба да се потпише на место "Не сум согласен со записникот". Доколку потрошувачот одбива да се потпише на записникот, стручно лице на ОДС задолжително го потпишува текстот "Потрошувачот одбива да го потпише записникот". Доколку потрошувач не е присутен при извршувањето на контролата на мерното место и/или мерен уред во записникот се пишува "Потрошувачот не е присутен".
- 3) Кога кај потрошувачот е утврдено неовластено превземање на електрична енергија, на потрошувачот му се остава еден примерок од Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија. Доколку потрошувачот одбие да го потпише Записникот, или доколку не бил присутен при изготвување на записникот, ОДС ќе му го достави по пошта.
- 4) По составувањето на Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија, ОДС прави контрола дали записникот е изготвен во согласност со овие Мрежни правила. Ако при контролата на Записникот се утврди грешка, нецелосно или погрешно утврдени факти се прави доработка или измена на Записникот на сите примероци. Во случај кога не може да се доработи примерокот кој е доставен на потрошувачот, се изработува нов записник во кој ќе се евиденираат сите податоци потребни за изработка на пресметката. Новиот записник се доставува на потрошувачот.

Член 147

Пресметка за неовластено превземање на електрична енергија

- 1) Врз основа на податоците добиени од надлежна институција Записникот се изготвува пресметка за неовластено превземање на електрична енергија, согласно овие Мрежни правила.
- 2) Пресметката и Записникот за утврдување на неовластено превземање на електрична енергија заедно му се доставуваат на потрошувачот во рок од 15 дена, сметано од денот на изготвување на пресметката.

Член 148

Исклучување на потрошувач при неовластено превземање на електрична енергија

- 1) Во случаите на неовластеното превземање на електричната енергија од член 136 став 1), 2), 4), 5) и 6) од овие Мрежни правила, ОДС ќе го исклучи потрошувачот од дистрибутивната мрежа без предупредување.
- 2) Во случаите на неовластеното превземање на електричната енергија од член 136 став 3), и 7) од овие Мрежни правила, ОДС е должен да го извести потрошувачот во писмена форма и да достави пресметка на надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија од член 139 од овие Мрежни правила, со цел да го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија.
- 3) Потрошувачот е должен да го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија на ОДС во рок од 8 (осум) дена од денот на доставувањето на пресметката.
- 4) Доколку потрошувачот не постапи согласно став (3) од овој член, ОДС има право да го исклучи потрошувачот од дистрибутивната мрежа.
- 5) ОДС не е одговорен за настанување на евентуална материјална или нематеријална штета на потрошувачот поради исклучувањето од ставовите (1) и (4) на овој член.

Член 149

Приклучување на потрошувач кој е исклучен поради неовластено превземање

- 1) Во случај кога потрошувачот е исклучен согласно став (1) од член 148 од овие Мрежни правила потрошувачот има право да поднесе барање за согласност за приклучување на дистрибутивниот систем до ОДС согласно член 23 од овие Мрежни правила, откако ќе го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија на ОДС.
- 2) Потрошувачот е должен да плати надоместок за приклучување согласно член 137 и член 138 од овие Мрежни правила.
- 3) По исклучок на став (2) на овој член, потрошувачот кој поседува решение за согласност за приклучување има право повторно да се приклучи на дистрибутивната мрежа, откако ќе го плати надоместокот за неовластено превземање на електрична енергија на ОДС и надоместокот за повторно приклучување утврден со ценовникот на ОДС, претходно одобрен од РКЕ.

Член 150

Покренување на судска постапка

- 1) По утврдување на неовластено превземање на електрична енергија ОДС има право да покрене судска постапка согласно закон.
- 2) При покренување на судска постапка ОДС до надлежниот суд ќе ја достави комплетната документација и доказите со кои располага.

9. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 151

Издавање на решение за согласност во случај на постоечки корисник кој не поседува решение за согласност

- 1) Доколку ОДС и корисникот на дистрибутивниот систем на кој му се фактурира електрична енергија во својата документација не поседуваат Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа, ниту податоци за одобрената максимална едновремена моќност за приклучокот до денот на влегување во сила на овие Мрежни правила на корисникот му се одобрува максималната едновремена моќност на приклучокот утврдена на следниот начин:
 - 1) за корисниците приклучени на низок напон според номиналната струја на главните инсталациони осигурувачи;
 - 2) за корисниците приклучени на среден напон според номиналната моќност на трансформаторот.
- 2) ОДС е должен да издаде Решение за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа на корисниците од став 1 на овој член, најдоцна до 01 април 2015 година.

Член 152

Рокови за одобрување на единечни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

- 1) Единечните трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за соодветна група на приклучоци утврдени во согласност со Методологијата за начинот на одредување на трошоците за приклучување на дистрибутивниот систем на електрична енергија, дадена во Прилог 1 на овие Мрежни правила, ОДС е должен да ги изготви и да ги достави до РКЕ на одобрување во рок од 90 дена од денот на влегување во сила на овие Мрежни правила и во рок од три дена по нивното одобрувањето од страна на РКЕ, да ги објави на својата интернет **страница**.

Член 153

Рокови поврзани со квалитет на електрична енергија

- 1) Техничките правила за проценка на повратни влијанија во дистрибутивната мрежа од Член 56 став (2) ОДС е должен да ги изготви и да ги достави до РКЕ на одобрување во рок од 1 (една) година од денот на влегување во сила на овие Мрежни правила и во рок од три дена по нивното одобрувањето од страна на РКЕ, да ги објави на својата интернет страница.
- 2) Целните нивоа за квалитетот на напонот од Член 57, став (4) и планот за постигнување на истите ОДС е должен да ги дефинира во рок од 2 (две) години од влегувањето во сила на овие Мрежни правила.
- 3) Базата на податоци за прекини од Член 67, став (2) ОДС е должен да ја формира во рок од 1 (една) година од влегувањето во сила на овие Мрежни правила
- 4) Целните нивоа за индексите за континуитет во снабдувањето од Член 67, став (6) и планот за постигнување на истите ОДС е должен да ги дефинира во рок од 1 (една) година од влегувањето во сила на овие Мрежни правила.
- 5) Базата на податоци потребна за пресметување на индикаторите за квалитетот на услугите од Член 70, став (3), ОДС е должен да ги дефинира во рок од 1 (една) година од влегувањето во сила на овие Мрежни правила.
- 6) ОДС е должен да ги замени со нови постојните броила во сопственост на корисниците на дистрибутивната мрежа најдоцна до 01 јули 2015 година.

Член 154

Рокови поврзани со диспечерски центар и SCADA

- 1) Заради остварување надзор и управување со дистрибутивниот систем, ОДС е должен да обезбеди комуникација меѓу дистрибутивниот диспечерски центар и постројките од дистрибутивниот систем, односно да имплементира SCADA систем во рок од 5 години од денот на влегувањето во сила на овие мрежни правила согласно на членот 80.

Член 155

Влегување во сила

- 1) Со денот на влегување во сила на овие Мрежни правила, престануваат да важат Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на АД ЕЛЕМ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 23/10)
- 2) Овие Мрежни правила влегуваат во сила на осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ПРИЛОГ 1: МЕТОДОЛОГИЈА ЗА НАЧИНОТ НА ОДРЕДУВАЊЕ НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

10 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа се состои од:

- Надоместок за изградба на приклучокот; и
- Надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем.

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП = ТИ + ТТК \text{ [денари]}$$

при што:

НП – надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа

ТИ – надоместок за изградба на приклучок

ТТК – надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

10.1 НАДОМЕСТОК ЗА ИЗГРАДБА НА ПРИКЛУЧОКОТ

Надоместокот за изградба на приклучокот опфаќа:

1. Трошоци за изработка на анализа, проектна документација, прибавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба
2. Трошоци за набавка на опрема, уреди и материјали
3. Трошоци за изведба на работите
Надоместокот за изградба на приклучокот се пресметува со примена на следнава формула:
$$ТИ = ТД + ТО + ТР \text{ [денари]}$$

при што:

ТИ – надоместок за изградба на приклучокот

ТД – трошоци за изработка на проектна документација, прибавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба,

ТО – трошоци за опрема, уреди, материјали и испитувања

ТР – трошоци за изведба на работите
4. Кога приклучокот се гради исклучиво за потребите на корисникот, трошоците за изградба на приклучокот се утврдуваат врз основа на трошоците кои се неопходни за вградување на опрема и уреди чија инсталирана активна моќност е еднаква на првата поголема стандардизирана активна моќност од одобрената едновремена максимална моќност на корисникот.

10.1.1 Трошоци за изработка на анализа, проектна документација, прибавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба

Во овие трошоци спаѓаат:

- Трошоци за изработка на анализи за оптимално решение за приклучување,
- Трошоци за изработка на проектна документација за приклучокот,
- Трошоци за прибавување на потребни согласности, одобренија и друга потребна документација.

Овие трошоци се утврдуваат во зависност од типот на приклучок и ги сочинуваат:

- Трошоците за работна рака пресметани како производ од нормираните трошоци за работна рака за ангажирање за изработка на проектна документација, набавување на потребна документација и создавање на други услови за изградба, пресметани по работен час, според степенот и видот на стручна опрема и нормираниот број на работни часови за извршување на тие работи.
- Трошоците на име на пропишани такси и други надоместоци за изработка на проектот за приклучок и набавување на пропишани согласности и одобренија.

10.1.2 Трошоци за набавка на опрема, уреди, материјали и испитувања

Трошоците за набавка на опрема, уреди, материјали и испитувања ги опфаќаат трошоците за набавка на стандардизирана опрема, уреди и материјали кои се вградуваат во согласност со техничките прописи, правила и стандарди, како и потребните испитувања.

10.1.3 Трошоци за изведба на работите

Трошоците за изведба на работите ги опфаќаат:

- трошоци за работна рака
- трошоци за употреба на машини, и
- трошоци за употреба на возила.

Трошоците за работна рака за извршување на неопходните работи за изработка на приклучокот се пресметуваат како производ од нормираните трошоци за работна рака за изведување на работите на приклучокот, пресметани по работен час, според степенот и видот на стручна опрема и нормираниот број на работни часови за извршување на тие работи.

Трошоците за употреба на машина која не е во сопственост на ОДС, а се користи за приклучување на приклучокот, се пресметуваат како производ на нормираниот број на работни часови на одредена машина потребна за приклучување и утврдената пазарна цена на ангажирање на таа машина по работен час.

Трошоци за употреба на машина која е во сопственост на ОДС, а се користи за приклучување на приклучокот, се пресметуваат како збир на нормирани трошоци за видот на машината, односно типот на машината, која е потребно да се ангажира и трошоците за гориво на машината.

Трошоците за возила кои се користат за приклучување на конкретен тип на приклучок, пресметани како збир на нормирани трошоци за видот на возилото, односно типот на возило кое е потребно да се ангажира и трошоците за гориво на возилата.

10.2 НАДОМЕСТОК НА ТРОШОЦИ ЗА СОЗДАВАЊЕ НА ТЕХНИЧКИ УСЛОВИ ВО ДИСТРИБУТИВЕН СИСТЕМ

10.2.1 Трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

Трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем опфаќаат трошоци за:

- изградба на објекти, како и вградување на опрема, уреди и материјали во согласност со техничките прописи, за изградба на типска постројка на трансформаторска станица и водови за соодветно напонско ниво,
- ангажирање на работна рака, машини и транспорт при изградба на електроенергетските објекти, и
- проектирање, прибавување на пропишани одобренија, согласности и дозволи, решавање на имотно – правни односи, како и трошоци за извршување на други стручни, оперативни и административни работи при изградба на електроенергетските објекти.

Зависно од напонското ниво и точката на приклучување на дистрибутивната мрежа на која се приклучува објектот, трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се одредуваат по групи и опфаќаат:

- 1) За приклучоци на среден напон трошоците за:
 - 1) Реконструкција на постоечка ТС 110/ xx kV/kV со соодветна моќност;
 - 2) Изградба на нови среднонапонски водови, т.е. изводи приклучени на една ТС 110/ xx kV/kV. За бројот на изводите се зема просечен број на изводи во постоечките ТС од овој тип, кои се во сопственост на ОДС. За просечна должина на изводите се зема пресметковна должина од 1 километар. Учеството на кабелските и надземните изводи е 100% кабелски изводи.
- 2) За приклучоци на низок напон 0,4 kV трошоците за изградба на:
 - 1) две монтажно – бетонски ТС 6/0,4 kV/kV; со моќност од 630 kVA,
 - 2) две монтажно – бетонски ТС 6/0,4 kV/kV; со моќност од 400 kVA,
 - 3) нови НН изводи приклучени на секоја ТС 6/0,4 kV/kV; од точка 2, при што за просечна должина на НН извод се зема 300m и просечен број на изводи 6 по ТС 6/0,4 kV/kV; од кои 90% е кабелска 10% надземна мрежа.

10.2.2 Пресметка на надоместок на трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивен систем

Надоместокот на трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се одредуваат врз основа на следната формула:

$$ТТК_i = E T_i * O M_i \text{ [денари]}$$

при што:

i - група на приклучоци.

ТТК_i – надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок од групата i, кои ги надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивниот систем

ET_i – единичен трошок за приклучоци од група на приклучоци i , (денари / kW)

OM – одобрена максимална едновременна моќност на приклучокот (kW)

Единичниот трошок за приклучок од групата i се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_i = \frac{TT_i}{ВИМ_i} * \Phi E_i \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

при што:

TT_i – трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок од група на приклучоци i , утврдени во точка 10.2.1

$ВИМ_i$ - вкупна привидна инсталирана моќност на трансформаторските станици од кои се обезбедува напојување на приклучоците од група на приклучоци i , при што се зема дека вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

ΦE_i – фактор на едновременост за приклучок од група на приклучоци i .

Единичен трошок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за корисниците приклучени на среден напон, се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_{CH} = \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH}} * \Phi E_{CH1} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

Единичен трошок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за потрошувачи приклучени на низок напон, со одобрена едновременна максимална моќност помала или еднаква на 80kW се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_{HH1} = \frac{TT_{HH}}{ВИМ_{HH} * \cos(\varphi)} * \Phi E_{HH2} + \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH} * \cos(\varphi)} * \Phi E_{CH2} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

Единичен трошок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за потрошувачи приклучени на низок напон, со одобрена едновременна максимална моќност поголема од 80kW се одредува врз основа на следната формула:

$$ET_{HH2} = \frac{TT_{HH}}{ВИМ_{HH} * \cos(\varphi)} * \Phi E_{HH3} + \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH} * \cos(\varphi)} * \Phi E_{CH3} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

TT_{CH} – трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со делот 10.2.1.

TT_{HH} – трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на низок напон, утврдени во согласност со делот 10.2.1.

$ВИМ$ - вкупна привидна инсталирана моќност на трансформаторските станици согласно делот 10.2.1.

$\cos \varphi$ – фактор на моќност и истиот изнесува 0,95

Единичните трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивен систем за соодветна група на приклучоци ги определува ОДС, а ги одобрува Регулаторната комисија за енергетика, и истите се изразуваат во денари / kW.

Факторите на едновременост за одредена група на приклучоци во зависност од напонското ниво и од одобрената максимална едновременна моќност се дадени во следната табела:

Табела 1: Фактори на едновременост:

i	Група приклучоци	Фактори на едновременост на низок напон	Фактори на едновременост на среден напон
1	Среден напон	0,00	0,30
2	0,4 kV (P > 80 kW)	0,40	0,10
3	0,4 kV (P < 80 kW)	0,25	0,08

11 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА ПРЕКУ СТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа преку стандарден приклучок на среден напон се пресметува по следнава формула:

$$\text{НПС}_{\text{CH}} = \text{ET}_{\text{CH}} * \text{OM} \text{ [денари]}$$

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа на низок напон со одобрена едновремена максимална моќност помала или еднаква на 80 kW се одредува врз основа на следната формула:

$$\text{НПС}_{\text{HH1}} = \text{ET}_{\text{HH1}} * \text{OM} \text{ [денари]}$$

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа на низок напон со одобрена едновремена максимална моќност поголема од 80 kW се одредува врз основа на следната формула:

$$\text{НПС}_{\text{HH2}} = \text{ET}_{\text{HH2}} * \text{OM} \text{ [денари]}$$

при што:

НПС – надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа преку стандарден приклучок, кои ги надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа

OM – одобрена максимална едновремена моќност (kW)

Единечните трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивен систем за соодветна група на приклучоци ги определува ОДС, а ги одобрува регулаторната комисија за енергетика, и истите се изразуваат во денари / kW.

12 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА ПРЕКУ НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа преку стандарден приклучок на среден напон се пресметува по следнава формула:

$$\text{НПН} = \text{ТИ} + \text{ТТК} \text{ [денари]}$$

при што:

НПН – надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа преку нестандартен приклучок,

ТИ – надоместок за изградба на приклучок

ТТК – надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивна мрежа преку нестандартен приклучок во зависност од:

- напонското ниво на приклучување,
- одобрена едновремена максимална моќност, и
- дали приклучокот ќе се користи за еден корисник или за повеќе корисници, се пресметува согласно Прилог 2.

13 НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА ВО ПОСЕБНИ СЛУЧАИ

Како посебни случаи за одредување на надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа се сметаат:

1. одвојување/спојување на мерењето во објектот на корисникот кој е веќе приклучен на дистрибутивната мрежа;
2. повторно приклучување на објектот на дистрибутивната мрежа, кога барањето за издавање на согласност за приклучување се поднесува поради претходно исклучување од дистрибутивната мрежа;
3. зголемување на одобрената едновремена максимална моќност на корисникот.

Надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа во наведените посебни случаи се утврдува според реалните трошоци, при што:

1. во случај на одвојување/спојување на мерење кога одобрената едновремена максимална моќност не се променува, односно спојување на инсталациите во објектот кој е веќе приклучен на дистрибутивната мрежа, надоместокот за приклучување се утврдува според реалните трошоци, при што надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем не се пресметува;
2. во случај на приклучување на објектот на корисникот на дистрибутивната мрежа кога барањето за издавање на согласност за приклучување се поднесува поради претходно исклучување на корисникот од дистрибутивната мрежа, надоместокот за приклучување се утврдува според реалните трошоци за повторно приклучување на корисникот, при тоа надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем не се пресметува;

3. во случај на зголемување на одобрената едновремена максимална моќност на корисникот, надоместокот за приклучување се утврдува:
- за нестандартни приклучоци, според реалните трошоци кои се неопходни за реконструкција на приклучокот, додека надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува само за делот за зголемената максимална едновремена моќност;
 - за стандардни приклучоци кои со зголемување на моќноста ќе останат стандардни, надоместокот се утврдува согласно Глава 11 од овој прилог, само за делот за зголемената максимална едновремена моќност;
 - за стандардни приклучоци кои со зголемувањето на моќноста ќе поминат во нестандартни, според реалните трошоци кои се неопходни за изградба на приклучокот, додека надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува само за делот за зголемената максимална едновремена моќност.

ПРИЛОГ 2: ПРЕСМЕТКА НА НАДОМЕСТОК ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ ПРЕКУ НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК

13.1 ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА, СО НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК, ВО СЛУЧАЈ КОГА Е ПОТРЕБНО ДА СЕ ИЗГРАДИ: СН ПРИКЛУЧЕН ВОД, ТС СН/НН И НН ПРИКЛУЧЕН ВОД

Кога е потребно да се изгради нов СН 6(35) kV вод, нова трансформаторска станица (во понатамошниот текст: ТС) 6(35)/0,4 kV и нов НН извод. На НН собирница на новата ТС 6(35)/0,4 kV се очекува да се изградат нови НН изводи за идни НН корисници.

13.1.1 Надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа

Надоместокот за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП_i = ТИ_i + ТТК_i \text{ [денари]}$$

при што:

i – група на приклучок,

$НП_i$ – надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа преку приклучок од групата i ,

$ТИ_i$ – надоместок за изградба на приклучок од групата i ,

$ТТК_i$ – надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа за приклучок од групата i , кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа.

13.1.1.1 Надоместок за изградба на приклучок кога нестандартниот приклучок го изведува ОДС

Надоместокот за изградба на приклучокот се пресметува на следниот начин:

$$ТИ = \left(\frac{ТИ1}{P1} + \frac{ТИ2}{P2} + \frac{ТИ3'}{P3} \right) * OM + ТИ3'', \text{ [денари]}$$

каде:

$ТИ$ – надоместок за изградба на приклучок, пресметан врз основа на одобрената едновремена активна максимална моќност на корисникот;

$P1$ – расположива активна моќност на СН извод;

$P2$ – расположива активна моќност на ТС;

$P3$ – расположива активна моќност на НН извод;

$ТИ1$ – трошоци за изградба на СН вод;

$ТИ2$ – трошоци за изградба на ТС;

$ТИ3'$ – трошоци за изградба на НН вод кој ќе се користи и за идни корисници,

$ТИ3''$ – трошоци за изградба на НН вод кој ќе се користи само од корисникот.

Расположивата активна моќност на СН извод се пресметува на следниот начин:

$$P1 = \cos\phi \cdot S1[\text{kW}];$$

$$S1 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n \text{ - за трифазен приклучок;}$$

каде:

U_n - номинален меѓуфазен напон;

I_n - најголема дозволена струја при нормален режим на работа на СН вод;

Расположивата активна моќност на ТС, се пресметува на следниот начин:

$$P2 = S2 \cdot \cos\phi[\text{kW}];$$

каде:

$\cos\phi$ – фактор на моќност и истиот изнесува 0,95.

Расположивата активна моќност на НН извод се пресметува на следниот начин:

$$P3 = S3 \cdot \cos\phi[\text{kW}]; ;$$

$$S3 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n; \text{ за трифазен приклучок;}$$

каде:

U_n – номинален меѓуфазен напон;

I_n – најголема дозволена струја при нормален режим на работа на НН вод.

13.1.1.2 Надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок, кога тој учествува во трошоците за изградба на нисконапонскиот извод, ТС и среднонапонски извод, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$ТТК_{CH} = ET_{CH} \cdot OM \text{ [денари]}$$

каде што:

$ТТК_{CH}$ – надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,

ET_{CH} – единичен трошок за приклучок на среден напон,

OM – одобрена максимална едновременна активна моќност на корисникот (kW).

Единичниот трошок за приклучоци на среден напон се прсметува на следниот начин:

$$ET_{CH} = \frac{ТТ_{CH}}{ВИМ_{CH}} * \Phi E_{CH1} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

каде:

ET_{CH} – единичен трошок за приклучоци на среден напон,

$ТТ_{CH}$ - вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со дел 10.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила,

$ВИМ_{CH}$ – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 10.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

ΦE_{CH} – фактор на едновременост за приклучок од групата на среден напон.

13.2 ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА, СО НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК, ВО СЛУЧАЈ КОГА Е ПОТРЕБНО ДА СЕ ИЗГРАДИ НН ВОД КОЈ ЌЕ СЕ КОРИСТИ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДРУГИ КОРИСНИЦИ

13.2.1 Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа

Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП_i = ТИ_i + ТТК_i \text{ [денари]}$$

13.2.1.1 Надоместок за изградба на приклучок кога нестандартниот приклучок го изведува ОДС

Надоместокот за изградба на приклучокот се пресметува на следниот начин:

$$ТИ = \frac{ТИЗ'}{P3} \cdot OM + ТИЗ'' \text{ [денари]}$$

каде:

$ТИ$ – надоместок за изградба на приклучок пресметан врз основа на одобрената едновременна активна максимална моќност на корисникот;

$P3$ – расположива активна моќност на НН вод;

(OM – одобрена максимална едновременна активна моќност на корисникот (kW);)

$ТИЗ' = ТДЗ' + ТОЗ' + ТРЗ'$ - трошоци за изградба на НН извод кој ќе се користи за идни корисници,

(сегашниот корисник во трошоците за изградба учествува пропорционално на одобрената максимална едновременна активна моќност на корисникот);

$ТИЗ'' = ТДЗ'' + ТОЗ'' + ТРЗ''$ - трошоци за изградба на НН вод кој ќе се користи само од корисникот,

(на НН-иот вод не се очекува приклучување на нови корисници);

Расположивата активна моќност на приклучокот се пресметува на следниот начин:

$$P3 = \cos\phi \cdot S3 \text{ [kW]};$$

$$S_3 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n - \text{за трифазен приклучок,}$$

каде:

$\cos\varphi$ – фактор на моќност и истиот изнесува 0,95.

U_n – номинален меѓуфазен напон;

I_n – најголема дозволена струја при нормален режим на работа на НН вод.

13.2.1.2 Надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок, кога тој учествува во трошоците за изградба на среднонапонскиот извод до ТС, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$ТТК_{НН} = ЕТ_{НН} \cdot ОМ, [\text{денари}]$$

каде што:

$ТТК_{НН}$ – надоместок за создавање на технички услови, во дистрибутивниот систем за приклучок на низок напон,

$ЕТ_{НН}$ – единечен трошок за приклучок на низок напон,

$ОМ$ – одобрена максимална едновременна активна моќност на корисникот (kW).

Единичниот трошок се пресметува на следниот начин:

$$ЕТ_{НН} = \frac{ТТ_{НН}}{ВИМ_{НН} \cdot \cos(\varphi)} * \Phi E_{НН} + \frac{ТТ_{СН}}{ВИМ_{СН} \cdot \cos(\varphi)} * \Phi E_{СН} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

каде:

$ТТ_{НН}$ – вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на низок напон, утврдени во согласност со дел 10.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила,

$ТТ_{СН}$ – трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со делот 10.2.1 од Прилог 1 на овие мрежни правила,

$ВИМ_{НН}$ – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 10.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

$\Phi E_{НН}$ – фактор на едновременност за приклучок од групата на низок напон, зависно од групата на приклучоци i

$\Phi E_{СН}$ – фактор на едновременност за приклучок од групата на среден напон.

13.3 ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА КОРИСНИК НА ДИСТРИБУТИВНАТА МРЕЖА, СО НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК, ВО СЛУЧАЈ КОГА Е ПОТРЕБНА РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ТС И ИЗГРАДБА НА НОВ НН ВОД КОЈ ЌЕ СЕ КОРИСТИ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ И НА ДРУГИ КОРИСНИЦИ

Се разгледува случај кога има потреба од реконструкција на ТС СН/НН и изградба на нов НН извод кој ќе се користи за приклучување на повеќе корисници. Во овој случај НН извод кој се гради е наменет, освен за сегашниот корисник, и за нови корисници. На НН собирница на новата ТС 6(35)/0,4 kV се очекува да се изградат нови НН изводи за нови НН корисници.

13.3.1 Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа

Надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП_i = ТИ_i + ТТК_i \quad [\text{денари}]$$

13.3.1.1 Надоместок за изградба на приклучок кога нестандартниот приклучок го изведува ОДС

Надоместокот за изградба на приклучокот се пресметува по следната формула:

$$ТИ = \frac{ТИ2}{P2'} * ОМ + \frac{ТИ3'}{P3} * ОМ + ТИ3'' \quad [\text{денари}]$$

каде:

$ТИ$ – надоместок за изградба на приклучок пресметан врз основа на одобрената едновременна активна максимална моќност на корисникот;

$ОМ$ – одобрена максимална едновременна активна моќност на корисникот (kW);

$P2'$ – нова расположива активна моќност на ТС (kW);

$P3$ – расположива активна моќност на НН вод (kW);

$ТИ2 = ТД2 + ТО2 + ТР2$ - трошоци за реконструкција на ТС;

$ТИЗ' = ТДЗ' + ТОЗ' + ТРЗ'$ - трошоци за изградба на НН извод кој ќе се користи и за идни корисници,
 $ТИЗ'' = ТДЗ'' + ТОЗ'' + ТРЗ''$ - трошоци за изградба на НН извод кој ќе го користи само еден корисник,

Новата расположива активна моќност на ТС се пресметува на следниот начин:

$$P2' = \cos\phi \cdot S2' \text{ [kW];}$$

каде:

$S2'$ – нова инсталирана моќност во трансформаторската станица – привидна моќност на новиот дистрибутивен трансформатор (kVA).

Расположивата активна моќност на НН вод се пресметува на следниот начин:

$$S3 = \sqrt{3} \cdot U_n \cdot I_n \text{ [kVA];}$$

$$P3 = \cos\phi \cdot S3 \text{ [kW];}$$

каде:

$\cos\phi$ – фактор на моќност и истиот изнесува 0,95.

U_n – номинален меѓуфазен напон;

I_n – најголема дозволена струја при нормален режим на работа на НН вод.

13.3.1.2 Надоместок за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок, кога тој учествува во трошоците за изградба на нисконапонскиот извод и реконструкција на ТС, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$ТТК_{CH} = ET_{CH} \cdot OM, \text{ [денари]}$$

каде што:

$ТТК_{CH}$ – надоместок за создавање на технички услови, во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,

ET_{CH} – единечен трошок за приклучок на среден напон,

OM – одобрена максимална едновременна активна моќност на корисникот (kW).

Единичниот трошок се пресметува на следниот начин:

$$ET_{CH} = \frac{ТТ_{CH}}{ВИМ_{CH}} * \Phi E_{CH} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

каде:

ET_{CH} – единечен трошок за приклучоци на среден напон,

$ТТ_{CH}$ – вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со делот 10.2.1 од Прилог 1 на овие мрежни правила,

$ВИМ_{CH}$ – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 10.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

ΦE_{CH} – фактор на едновременост за приклучок од групата на среден напон.

13.4 НАДОМЕСТОК НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ИЗГРАДБА НА НЕСТАНДАРДЕН ПРИКЛУЧОК НА СРЕДНОНАПОНСКИ ИЗВОД, КОЈ Е НАМЕНЕТ ЗА ЕДЕН КОРИСНИК ВО СЛУЧАЈ КОГА ПРИКЛУЧОКОТ ГО ИЗВЕДУВА ПРАВНО ЛИЦЕ

13.4.1 Надоместок за приклучување на дистрибутивната мрежа за новиот корисник

Надоместокот за приклучување на дистрибутивната мрежа се пресметува согласно следната формула:

$$НП = ТИ + ТТК \text{ [денари]}$$

при што:

$НП$ – надоместок за приклучување на корисник на дистрибутивната мрежа

$ТИ$ – надоместок за изградба на приклучок

$ТТК$ – надоместок на трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем

13.4.1.1 Надоместок за изградба на приклучок

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок на среден напон, кога приклучокот го изведува правно лице од листата на член 37 од овие Мрежни правила, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

За приклучување на корисник преку нестандартен приклучок на среден напон, кога приклучокот го изведува правно лице од листата на член 37 од овие Мрежни правила, надоместокот за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем се пресметува на следниот начин:

$$ТТК_{CH} = ET_{CH} \cdot OM, [\text{денари}]$$

каде што:

$ТТК_{CH}$ – надоместок за создавање на технички услови, во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, кој го надоместува корисникот кој се приклучува на дистрибутивната мрежа,

ET_{CH} – единечен трошок за приклучок на среден напон,

OM – одобрена максимална едновременна активна моќност на корисникот (kW).

Единичниот трошок се пресметува на следниот начин:

$$ET_{CH} = \frac{TT_{CH}}{ВИМ_{CH}} * \Phi E_{CH} \left[\frac{\text{денари}}{\text{kW}} \right]$$

каде:

ET_{CH} – единечен трошок за приклучоци на среден напон,

TT_{CH} – вкупни трошоци за создавање на технички услови во дистрибутивниот систем за приклучок на среден напон, утврдени во согласност со делот 10.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила,

$ВИМ_{CH}$ – вкупна инсталирана привидна моќност на трансформаторските станици утврдена согласно дел 10.2.1 од Прилог 1 на овие Мрежни правила, од кои се обезбедува напојување на приклучоците на среден напон. Вкупната инсталирана привидна моќност е еднаква на вкупната активна моќност,

ΦE_{CH} – фактор на едновременост за приклучок од групата на среден напон.

ПРИЛОГ 3: ДОГОВОРИ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ НА ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА

ДОГОВОР

за приклучување на дистрибутивна мрежа преку стандарден приклучок со одобрена максимална едновремена моќност на приклучокот до 80 kW

- 1) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје застапувана од _____ од една страна (во понатамошниот текст: АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје) и
- 2) _____ со адреса ул. _____ со ЕДБ _____ застапувано од _____ (во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1

Предмет на договорот

Предмет на овој договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____ врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година.

Член 2

Надоместок за приклучување

Надоместокот за реализација на приклучокот изнесува _____ денари + 18% ДДВ или вкупно _____ денари.

Член 3

Начин на плаќање

- 1) Барателот на приклучок е должен да го плати надоместокот за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој договор вкупно _____ денари, пред АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје да отпочне со активности за реализација на приклучокот.
- 2) Барателот на приклучокот е должен износот од ставот (1) на овој член да го уплати на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на сметка бр. _____ во _____ Банка Скопје, по потпишување на овој Договор.
- 3) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупниот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.
- 4) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна во рок од 3 дена од денот на уплата на износот од став (1) од овој член од страна на Барателот на приклучок да започне со обезбедување на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација потребна за започнување на реализација на приклучокот, во согласност со Закон.
- 5) Рокот за обезбедување на сите потребни документи од став 4 на овој член изнесува до 70 дена.
- 6) По исклучок од став 5 на овој член рокот може да се продолжи ако постојат: измени на урбанистички планови, постапка за експропријација на земјиште, непочитување на законски рокови од надлежни институции, молчење на администрација и поведување на управен спор.
- 7) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должен во рок од 3 дена од обезбедувањето на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот, да достави известување до Барателот на приклучокот дека истите се обезбедени.

Член 4

Рок за реализација на приклучокот

- 1) Рокот за реализација на приклучокот изнесува 30 (триесет) дена од денот на известувањето од став (7) од Член 3 на овој Договор.
- 2) Во однос на рокот определен во ставот (1) на овој член, приклучокот ќе се смета за реализиран во моментот на добивање на документ за употреба на приклучокот, во согласност со Законот за градење.
- 3) Рокот определен во став (1) на овој член може да се продолжи во следните случаи:
 - 1) поведување на управен спор;
 - 2) виша сила;
 - 3) со взаемна согласност на договорните страни;
 - 4) со одлука на надлежен државен орган донесена во постапка определена со закон и др.

Член 5

Договорна казна

- 1) Во случај на пречекорување на рокот утврден во член 3 став (5) и член 4 став (1) од овој Договор, Барателот на приклучок има право на надомест пресметан како казнена камата согласно закон за секој ден доцнење на уплатениот износ од договорениот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.
- 2) Во случај на пролонгирање на роковите од член 3 став (6) и член 4 став (3) не се плаќа договорна казна од став (1) на овој член, при што АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна писмено да го извести Барателот на приклучок и да ги образложи причините за пролонгирање на рокот.

Член 6

Разрешување на спорови

- 1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.
- 2) Доколку спорот не се разреши спогодбено АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 7

Измени на договорот

Овој Договор може да се измени на барање на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор доколку се согласни двете страни.

Член 8

За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 9

Потпишување на договорот

Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 10

Влегување во сила на договорот

Овој договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

Место _____, Дата _____, _____ година.

За АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје:

Барател на приклучок:

ДОГОВОР

за приклучување на дистрибутивна мрежа преку стандарден приклучок со одобрена максимална едновремена моќност на приклучокот над 80 kW

- 1) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје застапувана од _____ од една страна (во понатамошниот текст: АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје) и
- 2) _____ со адреса ул. _____ со ЕДБ _____ застапувано од _____ (во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1

Предмет на договорот

Предмет на овој договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____ врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година

Член 2

Надоместок за приклучување

Надоместокот за реализација на приклучокот изнесува _____ денари + 18% ДДВ или вкупно _____ денари.

Член 3

Начин на плаќање

Барателот на приклучок е должен да го плати:

- 1) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ денари, по потпишување на овој Договор.
 - 2) 50% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека се обезбедени сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот од страна на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје од став 2) на овој член;
 - 3) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека изградбата на приклучокот од страна на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е завршена и приклучокот треба да биде ставен под напон, од став 3 на овој член.
- 1) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна во рок од 3 дена од денот на уплата на износот од став (1) точка 1) од овој член од страна на Барателот на приклучок да започне со обезбедување на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација потребна за започнување на реализација на приклучокот, во согласност со Закон.
 - 2) Рокот за обезбедување на сите потребни документи од став 2 на овој член изнесува до 70 дена.
 - 3) По исклучок од став 3 на овој член, рокот може да се продолжи ако постојат: измени на урбанистички планови, постапка за експропријација на земјиште, непочитување на законски рокови од надлежни институции, молчење на администрација и поведување на управен спор.
 - 4) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна во рок од 3 дена од обезбедувањето на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот, да достави известување до Барателот на приклучокот дека истите се обезбедени.
 - 5) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна во рок од 3 дена од обезбедувањето на документот за употреба на приклучокот да го извести Барателот на приклучокот дека изградбата на приклучокот од страна на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е завршена и дека приклучокот треба да биде ставен под напон.

- 6) Барателот на приклучокот е должен износите определени во став 1) на овој член да ги уплати на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на сметка бр. _____, _____, _____ Банка Скопје. За секоја уплата АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје му издава авансна фактура за уплатениот износ на Барателот на приклучок.
- 7) По реализацијата на приклучокот кој е предмет на овој договор, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупниот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.
- 8) За секое задоцнување на плаќањето од страна на Барателот на приклучок, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје ќе пресметува казнена камата согласно закон, за износот кој Барателот требал да го уплати.

Член 4

Рок за реализација на приклучокот

- 1) Рокот за реализација на приклучокот изнесува 50 (педесет) дена од денот на уплатата на износот од член 3 став 1) точка 2) на овој Договор од страна на Барателот на приклучок.
- 2) Во однос на рокот определен во ставот (1) на овој член, приклучокот ќе се смета за реализиран во моментот на добивање на документ за употреба на приклучокот, во согласност со Законот за градење.
- 3) Рокот определен во став (1) на овој член може да се продолжи во следните случаи:
 - 1) поведување на управен спор;
 - 2) виша сила;
 - 3) со взаемна согласност на договорните страни;
 - 4) со одлука на надлежен државен орган донесена во постапка определена со закон и др.

Член 5

Договорна казна

- 1) Во случај на пречекорување на рокот утврден во член 3 став (3) и член 4 став (1) од овој Договор, Барателот на приклучок има право на надомест пресметан како казнена камата согласно закон за секој ден доцнење на уплатениот износ од договорениот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.
- 2) Во случај на пролонгирање на роковите од член 3 став (4) и член 4 став (3) не се плаќа договорна казна од став (1) на овој член, при што АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна писмено да го извести Барателот на приклучок и да ги образложи причините за пролонгирање на рокот.

Член 6

Разрешување на спорови

- 1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.
- 2) Доколку спорот не се разреши спогодбено АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 7

Измени на договорот

Овој Договор може да се измени на барање на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор доколку се согласни двете страни.

Член 8

За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 9

Потпишување на договорот

Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 10

Влегување во сила на договорот

Овој договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

Место _____, Дата _____, _____ година.

За АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје:

Барател на приклучок:

ДОГОВОР

за приклучување на дистрибутивна мрежа преку нестандартен приклучок

- 1) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје застапувана од _____ од една страна (во понатамошниот текст: АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје) и
- 2) _____ со адреса ул. _____, со ЕДБ _____, застапувано од _____

(во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1

Предмет на договорот

Предмет на овој договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____ врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година.

Член 2

Надоместок за приклучување

Надоместокот за реализација на приклучокот изнесува _____ денари + 18% ДДВ или вкупно _____ денари.

Член 3

Начин на плаќање

- 1) Барателот на приклучок е должен да го плати:
 - 1) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ денари, по потпишување на овој Договор.
 - 2) 50% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека се обезбедени сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот од страна на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје од став 2) на овој член;
 - 3) 25% од вкупниот надоместок за реализација на приклучокот утврден со Член 2 од овој Договор во износ од _____ денари, во рок од 10 дена од денот на прием на известувањето дека изградбата на приклучокот од страна на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е завршена и приклучокот треба да биде ставен под напон, од став 3 на овој член.
- 2) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна во рок од 3 дена од денот на уплата на износот од став (1) точка 1) од овој член од страна на Барателот на приклучок да започне со обезбедување на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација потребна за започнување на реализација на приклучокот.
- 3) Рокот за обезбедување на сите потребни документи од став 2 на овој член изнесува до 70 дена.
- 4) По исклучок од став 3 на овој член, рокот може да се продолжи ако постојат: измени на урбанистички планови, постапка за експропријација на земјиште, непочитување на законски рокови од надлежни институции, молчење на администрација и поведување на управен спор.
- 5) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна во рок од 3 дена од обезбедувањето на сите неопходни дозволи, елаборати и останата документација за реализација на приклучокот, да достави известување до Барателот на приклучокот дека истите се обезбедени.
- 6) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна во рок од 3 дена од обезбедувањето на документот за употреба на приклучокот да го извести Барателот на приклучокот дека изградбата на приклучокот од страна на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е завршена и дека приклучокот треба да биде ставен под напон.
- 7) Барателот на приклучокот е должен износите определени во став 1) на овој член да ги уплати на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на сметка бр. _____ Банка Скопје. За секоја уплата АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје му издава авансна фактура за уплатениот износ на Барателот на приклучок.

- 8) По реализацијата на приклучокот кој е предмет на овој договор, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупниот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.
- 9) За секое задоцнување на плаќањето од страна на Барателот на приклучок, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје ќе пресметува казнена камата согласно закон, за износот кој Барателот требал да го уплати.

Член 4

Рок за реализација на приклучокот

- 1) Рокот за реализација на приклучокот изнесува 50 (педесет) дена од денот на уплатата на износот од член 3 став 1) точка 2) на овој Договор од страна на Барателот на приклучок.
- 2) Во однос на рокот определен во ставот (1) на овој член, приклучокот ќе се смета за реализиран во моментот на добивање на документ за употреба на приклучокот, во согласност со Законот за градење.
- 3) Рокот определен во став (1) на овој член може да се продолжи во следните случаи:
 - 1) поведување на управен спор;
 - 2) виша сила;
 - 3) со взаемна согласност на договорните страни;
 - 4) со одлука на надлежен државен орган донесена во постапка определена со закон и др.

Член 5

Договорна казна

- 1) Во случај на пречекорување на рокот утврден во член 3 став (3) и член 4 став (1) од овој Договор, Барателот на приклучок има право на надомест пресметан како казнена камата согласно закон за секој ден доцнење на уплатениот износ од договорениот надоместок за реализација на приклучокот од Член 2 на овој Договор.
- 2) Во случај на пролонгирање на роковите од член 3 став (4) и член 4 став (3) не се плаќа договорна казна од став (1) на овој член, при што АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје е должна писмено да го извести Барателот на приклучок и да ги образложи причините за пролонгирање на рокот.

Член 6

Разрешување на спорови

- 1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.
- 2) Доколку спорот не се разреши спогодбено АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 7

Измени на договорот

Овој Договор може да се измени на барање на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор доколку се согласни двете страни.

Член 8

За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 9

Потпишување на договорот

Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 10

Влегување во сила на договорот

Овој договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

Место _____, Дата _____, _____ година.

За АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје:

Барател на приклучок:

ДОГОВОР

за приклучување на дистрибутивна мрежа за изолиран корисник

- 1) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје застапувана од _____ од една страна (во понатамошниот текст: АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје) и
- 2) _____ со адреса ул. _____, со ЕДБ _____, застапувано од _____ (во понатамошниот текст: Барател на приклучок).

Член 1

Предмет на договорот

Предмет на овој договор е приклучување на дистрибутивната мрежа на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје за објект кој се наоѓа на локација _____ врз основа на Решението за согласност за приклучување на дистрибутивната мрежа со бр. _____ од _____ година.

Член 2

Надоместок за приклучување

адоместокот на трошоците за создавање на технички услови во дистрибутивната мрежа на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје за реализација на приклучокот изнесува _____ денари + 18% ДДВ или вкупно _____ денари

Член 3

Начин на плаќање

- 1) Барателот на приклучок е должен да ја плати вредноста утврдена со Член 2 од овој Договор вкупно _____ денари, пред АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје да отпочне со активности за реализација на приклучокот.
- 2) Барателот на приклучокот е должен износот од ставот (1) на овој член да го уплати на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на сметка бр. _____ во _____ Банка Скопје, по потпишување на овој Договор.
- 3) АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје на Барателот на приклучокот му издава фактура за вкупната вредност од Член 2 на овој Договор.

Член 4

Разрешување на спорови

- 1) Евентуалните спорови во врска со овој Договор, АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок ќе ги решаваат спогодбено.
- 2) Доколку спорот не се разреши спогодбено АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок може да покренат постапка пред надлежен суд.

Член 5

Измени на договорот

Овој Договор може да се измени на барање на АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и Барателот на приклучок со склучување на анекс на овој Договор доколку се согласни двете страни.

Член 6

За се она што не е уредено со овој Договор ќе се применува Законот за енергетика, Законот за облигациони односи, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и друг закон.

Член 7

Потпишување на договорот

Овој Договор се склучува во четири еднообразни примероци од кои по два за секоја договорна страна (2 примерока за АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје и 2 примерока за Барателот на приклучок).

Член 8

Влегување во сила на договорот

Овој договор влегува во сила со денот на неговото потпишување од страна на договорните страни.

Место _____, Дата _____, _____ година.

За АД ЕЛЕМ Енергетика, Скопје:

Барател на приклучок:

БАРАЊЕ

За издавање на согласност за електроенергетската мрежа на
ОДС – АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика

Име и адреса на барателот (правно лице):

Приемен печат на АД ЕЛЕМ
-Подружница ЕНЕРГЕТИКА

Лице за контакт: _____
(име и презиме)

Тел. _____ Моб. _____ Факс _____

I. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ

I-1 Име и презиме на одговорното лице,

I-2 Локација на објектот кој треба да се приклучи на ел.енергетската мрежа (да се наведе карактеристичен објект од кругот на железара како ориентир) _____

I-3 Единствен даночен број на барателот

I-4 Жиросметка на барателот

II. БАРАЊЕ НА СОГЛАСНОСТ ЗА ПРИКЛУЧУВАЊЕ ПОРАДИ:

- нов приклучок
 измена на постоечки приклучок
 зголемување на одобрената максимална едновремена моќност
 обединување на _____ мерни места во _____ мерно/и место/а
 времен приклучок во времетраење од _____
 легализација на приклучок

III. НАПОНСКО НИВО НА ПРИКЛУЧУВАЊЕ

110kv 35kv 6kv 0.4kv

IV. ТИП НА ПРИКЛУЧОК И БРОЈ НА МЕРНИ МЕСТА

трофазен број на мерни места

V. БАРАНА МАКСИМАЛНА ЕДНОВРЕМЕНА МОЌНОСТ ЗА ПРИКЛУЧОК

за приклучок со моќност поголема од 80kw _____ kw
за приклучок со моќност до 80kw и ограничување до: 120A

VI. ИНСТАЛИРАНА МОЌНОСТ НА ОБЈЕКТОТ КОЈ СЕ ПРИКЛУЧУВА _____ kW

VII. ФАКТОР НА МОЌНОСТ $\cos\phi \geq 0.95$ $\cos\phi < 0.95$

VIII. ПРИЛОГ КОН БАРАЊЕТО:

- a. Извод од трговскиот регистар за правни лица
b. Доказ за сопственост на објектот кој треба да се приклучи на дистрибутивната мрежа или парцелата каде што објектот треба да биде изграден (имотен или поседовен лист)
c. Извод од катастерскиот план со вцртан објект за постоечки објекти или со вцртана парцела на која ќе се гради објектот
d. Детален урбанистички план или Локална урбанистичка планска документација.

Датум: _____ година

Барател: _____

потпис и печат

БАРАЊЕ

За издавање на согласност за приклучување на дистрибуиран производител на електроенергетската мрежа на
ОДС – АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика

Име и адреса на барателот (правно лице):

Приемен печат на АД ЕЛЕМ
-Подружница ЕНЕРГЕТИКА

Лице за контакт: _____
(име и презиме)

Тел. _____ Моб. _____ Факс _____

I. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ

I-1 Име и презиме на барателот или на правното лице

I-2 Локација на објектот кој треба да се приклучи на ел.енергетската мрежа (да се наведе карактеристичен објект од кругот на железара како ориентир)

I-3 Единствен даночен број на барателот (за правни лица)

I-4 Жиросметка на барателот

II. ПОСТРОЈКА:

Производител:

Тип:

III. ВИД НА ЕНЕРГИЈА

земен гас

фосилни горива

геотермална енергија

Когенеративни

постројки:

(јаглен, нафта, природен гас)

да
 не

IV. ТИП НА ГЕНЕРАТОР

Асинхрон генератор:

Почеток како трофазен асинхрон мотор

Почеток со турбина или мотор за согорување

Реактивна ел.енергија – компензатори

ДА

НЕ

ДА

НЕ

ДА

НЕ

Синхрон генератор

V. НАЧИН НА ОПЕРИРАЊЕ

Предвидено изолирано управување

Еколошка ел.енергија до 100% мрежно напојување

Делумно еколошка ел.енергија

ДА

НЕ

ДА

НЕ

ДА

НЕ

VI. ПОДАТОЦИ ЗА ПОЕДИНЕЧНИ ПОСТРОЈКИ

Максимална едновремена активна моќност на постројката	$P_{\max} =$	kW
Број на генератори	_____	
Максимална привидна моќност на генератор	$S_{g\max} =$	kVA
Номинален напон на генератор	$U_{gn} =$	kV
Номинална струја на генератор	$I_{gn} =$	A
Импулс при исклучување	$I_{gz} =$	A
Реактивен отпор при куса врска на генератор	$X_d'' =$	%

VII. ПРИЛОГ НА БАРАЊЕТО

1. Решение за упис во трговски регистар
2. Извод од катастерскиот план со вцртан објект за постоечки објекти или со вцртана парцела на која ќе се гради објектот.
3. Доказ за сопственост на објектот кој треба да се приклучи на дистрибутивната мрежа или парцелата каде што објектот треба да биде изграден (имотен или поседовен лист)
4. Предвидено годишно производство по месеци
5. Еднополна шема на електраната
6. Вид на заштита на агрегатите и припадните трансформатори
7. Основи на пресметка на струите на куси врски на местото на приклучок
8. Предвидено време на приклучување на дистрибутивниот систем

Датум: _____ година

Барател:

потпис и печат

БАРАЊЕ

За ставање под напон на приклучок на електроенергетската мрежа на
ОДС – АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика

Име и адреса на барателот (правно лице):

Приемен печат на АД ЕЛЕМ
-Подружница ЕНЕРГЕТИКА

Лице за контакт: _____
(име и презиме)

Тел. _____ Моб. _____ Факс _____

I. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА БАРАТЕЛОТ

I-1 Име и презиме на одговорното лице,

I-2 Локација на објектот кој треба да се приклучи на ел.енергетската мрежа (да се наведе карактеристичен објект од кругот на железара како ориентир)

II. БАРАЊЕ ЗА СТАВАЊЕ ПОД НАПОН: корисникот е должен да приложи

- нов приклучок
 - измена на постоечки приклучок
 - зголемување на одобрената максимална едновремена моќност
 - времен приклучок во времетрае од _____
 - легализација на приклучок
1. Копија од одобрението за употреба на надворешен приклучок
 2. Копија од договорот за снабдување со електрична енергија (исклучок Квалификуван корисник)
 3. Решение за употреба на објектот (потврда од овластена компанија или лице за извршување на електро монтерски или инсталациони работи-работите се изведени според технички стандарди и прописи на Р.М.) или Изјава од сопственикот на објектот дека ОДС АД ЕЛЕМ не е одговорен за настанување на штети предизвикани од приклучната и внатрешна инсталација на објектот.
 4. Записник од извршен технички прием на електроинсталацијата.

III. НАПОНСКО НИВО НА ПРИКЛУЧУВАЊЕ

110kv 35kv 6kv 0.4kv

IV. ВРЕМЕ И ПЕРИОД НА СТАВАЊЕ ПОД НАПОН НА ПРИКЛУЧОКОТ

ОДС е должен за 15 дена од денот на поднесувањето да го стави приклучокот под напон, а корисникот е должен да ги внесе времето и датумот

Дата _____

Време(час) _____

Датум: _____ година

Барател:

потпис и печат

АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика-Скопје
ул. „16-та Македонска бригада“ бр.18 - Скопје

ИЗЈАВА за давање на согласност за користење и обработка на лични податоци

Јас _____ од _____, со адреса на живеење _____ бр._____, со ЕМБГ _____, под целосна морална и материјална одговорност слободно и изречно давам согласност АД ЕЛЕМ-Скопје да ги користи и да ги обработува моите лични податоци, вклучително и единствениот матичен број, согласно Законот за заштита на лични податоци.

Исто така, изјавувам дека сум информиран за:

- целите на обработката на податоците
- задолжителноста за давање одговор на прашања
- можните последици ако не се даде одговор
- постоењето право на пристап и право на исправка на моите лични податоци.

Датум и место:

_____ година, Скопје

Изјавил:

(потпис на корисник)